

ANALOGI

1

2006

TAMPEREEN, TURUN JA HÄMEENLINNAN ORTODOKSISET SEURAKUNNAT 24.2.2006

Kirkonisännöitsijä
Leena Nordanberg
Turusta:

**“Mä niin
nautin vaan
kaikest’”**

s. 4

Mukana
Ortaid-INFO

HELMIKUU

• SU 26.2. RADIO: sovintosunnuntain ehtoopalvelus klo 18.00-18.45, Helsinki, Uspenskin katedraali

• MA 27.2. puhdas maanantai, suuren paaston alku

MAALISKUU

• KE 1.3. RADIO: Andreas Kreetalaisen katumuskanoni klo 18.00-18.45, Kuopio, Pyhän Nikolaoksen katedraali

• SU 5.3. ortodoksisuuden sunnuntai

• LA 11.3. RADIO: aamuhartaus, arkkipiispa Leo

• SU 12.3. p. Grigorios Palamaksen sunnuntai
RADIO: liturgia klo 11, Ilomantsi, Profeetta Elian kirkko

• KE 15.3. RADIO: ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia klo 18.00-18.45, Tampere, Pyhän Nikolaoksen kirkko

• SU 19.3. ristinkumartamisen sunnuntai

• TI 21.3. RADIO: iltahartaus, pastori Teo Merras

• LA 25.3. Jumalansynnyttäjän neitseen Marian ilmestys

• SU 26.3. RADIO: liturgia klo 11, Vaasa, Pyhän Nikolaoksen kirkko

• TO 30.3. suuren katumuskanonin torstai

HUHTIKUU

• LA 1.4. akatistoksen lauantai
RADIO: aamuhartaus, pastori Mikael Sundkvist

• SU 9.4. Herran ratsastus Jerusalemiin, palmusunnuntai
RADIO: liturgia klo 11, Joensuu, Pyhän Nikolaoksen kirkko

YHTEISTYÖSOPIMUS

Analogi solmi lehtisopimuksen Suomen Kirkko-Mediat Oy:n kanssa 8. joulukuuta. Sopimusta allekirjoittamassa kirkkoherra Markku Toivanen Tampereelta ja Petri Ratilainen Turusta sekä Kotimaa-yhtiöt Oy:n toimitusjohtaja Pauli Aalto-Setälä. Lisäksi Hämeenlinnan puolesta sopimuksen allekirjoitti seurakuntaneuvoston varapuheenjohtaja Yrjö Korhonen ja Suomen Kirkko-Mediat Oy:n puolesta toimitusjohtaja Heikki Palaskari.

Kuva: Mikko Junes

4-5 Isännöitsijä Leena Nordanberg siirtyy kirkkosalin puolelle
Turun kirkon isännöitsijä Leena Nordanberg jättää tehtävänsä kirkossa. Omana perintönään hän haluaa korostaa toisten ihmisten huomioonottamista ja ystävällistä suhtautumista lähimmäisiin.
Kari M. Ranttilä

8-9 ...hänen vihdoin tuli nälkä
Jeesuksen kiusaus ja paasto. Matt. 4:1-11, Luuk. 4:1-13
Kirkkovuodessa alkaa suuren paaston aika. Raamatussa kerrottu Jeesuksen paastokilvoitus liittyi keskeisesti hänen kutsumukseensa. Meille Jeesuksen paasto on esikuva.
Kari M. Ranttilä

11 Seurakuntatyön organisoiminen venäläisten maahanmuuttajien parissa
Piispa Arseni vastaa kirkkokunnan maahanmuuttajatyöstä. Hän esittää oman kantansa Analogin edellisnumerossa käytyyn keskusteluun venäläisten maahanmuuttajien kotouttamisesta kirkkokuntaamme.
Joensuun piispa Arseni

12-13 Metropoliitta Ambrosius: Kirkkojen oppikeskustelut taas käyntiin
Isä Mikko Sidoroff: Uusi alku ortodoksisen ja roomalaiskatolisen kirkon oppikeskusteluissa
Metropoliitta Ambrosius ja isä Mikko Sidoroff valottavat omalta kannaltaan oppikeskustelujen nykyvaihetta. Kyse on kirkon olemuksen ja paavin johtajuuden ymmärtämisestä.

30-31 Kalenterijulkaisun monet ongelmat
Ilomantsin kirkkoherra pohtii kirkkomme kalenterijulkaisun ongelmia ja kehittämistä. Hän päätyy toteamaan, että kalenterin tietyt ratkaisut ovat joko täysin virheellisiä tai väkisin muokattuja.
Rovasti Johannes Karhusaari

32-33 Athos – kirkon majakka
Rolf Hernberg teki matkan Athosvuorelle viime vuonna. Matkakertomuksessaan hän antaa tietoja munkkitasavallan nykyhetkestä ja pohjustaa Suomessa vietettävää Athosvuoren teemavuotta.
Diakoni Rolf Hernberg

VAKIOPALSTAT

- 3** Pääkirjoitus
Ruohonjuuritaso arvoonsa
Kari M. Ranttilä
Ajassa liikkuu
Isä **Markku Toivanen**
- 8** Metropoliitalta
Kirkot – maailman toivo
Metropoliitta Ambrosius
- 7** Korvakuulolta
Minä, Olli ja Orhan
Timo Ruottinen
- 10** Kirkkomme ulkosuhteet
Uskontojen keskustelufoorumi
Arkkipiispa Leo
- 28-29** Lapset ja nuoret
Lastensivut toimittaa
Leena Lomu
- 34** Luostaripalsta
Talvielämää luostarissa
Nunna **Kristoduli**
- 35** Kirkkokunnan venäjänkielinen työ
Isä **Viktor Maksimovski** (venäjäksi)

SEURAKUNNALLISET

- 14-18 TAMPERE**
- 14** Jumalanpalvelukset
15 Pyhä Basileios Suuri opettaa paastosta
Isä **Markku Toivanen**
16 Tampereen seudun diakoniatyö
Leena Hänninen
17 Iloinen seurakunnantarkastus
Isä **Markku Toivanen**
18 Porin kuulumisia
18 Valamo valloitti taas porilaisten mielen
Elli Honkala
- 19-22 TURKU**
- 19** Jumalanpalvelukset
20 Sinun esirukouksesi tähden minulle kuuluu hyvää
Isä **Petri Ratilainen**
22 Raision tiistaiseura 40 vuotta
- 23-27 HÄMEENLINNA**
- 23** Jumalanpalvelukset
24 Paasto johdattaa meidät toisen luo – Jumalan ja ihmisen
Isä **Markus Aroma**
25 Avustusmatka Pietarissa juliaanisena jouluna
Mikko Junes
Hämeenlinnan seurakunnan talouskunnossa **Mikko Junes**
27

SEURAAVA ANALOGI ILMESTYY 7. huhtikuuta. Siihen tuleva aineisto on jätettävä viimeistään perjantaina 10. maaliskuuta. Tämän vuoden muut numerot ilmestyvät 2.6., 1.9. ja 24.11.

ANALOGI

Julkaisija:

Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan ortodoksiset seurakunnat

Kustantaja:

Suomen Kirkko-Mediat Oy
Seitsemäs vuosikerta,
painosmäärä 5 440 kpl.

Päätoimittaja:

Kari M. Rantila
Puh. 040 550 6272

Graafikko:

Heikki O. Jokinen
Puh. 050 524 6007

Toimitus:

Rautatienkatu 52 E,
13210 Hämeenlinna

Sähköposti:

analogi.toimitus@pp.inet.fi

Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:

Tampereen kirkkoherranvirasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere
Puh. (03) 3141 2700 (ti-pe klo 9-13)

Julkaisuneuvosto:

Kirkkoherra Markku Toivanen (pj.),
kirkkoherra Markku Aroma,
kirkkoherra Petri Ratilainen (vpj.),
isä Kai Sahlberg, isä Harri Kahila,
Marita Jouhki-Inkinen, Eeva Manni,
kanttori Leena Lomu ja
Johan Nyman

Tilauhinta 15 euroa/vuosi

Lehti ilmestyy 5 kertaa vuodessa

Ilmoitushinnat (sis. alv):

1/1 sivua 400 e, 1/2 sivua 300 e
1/4 sivua 160 e, 1/8 sivua 80 e,
1/16 sivua 40 e

Ilmoitukset toimituksen osoitteella.

Tilinumero 800018-291602.

Painopaikka

Uusimaa Oy, Porvoo 2006.
ISSN 1458-9257

Juhlaikoni

NEITSEEN MARIAN ILMESTYS 25.3.

"Siunattu olet sinä, naisista siunatuin, ja siunattu sinun kohtusi hedelmä! Autuas sinä, joka uskoit! Herran sinulle antama lupaus on täyttyvä!" Luuk. 1:42,45

Ruohonjuuritaso arvoonsa

Olemme tehneet pienimuotoista lehtihistoriaa, kun Analogi solmi yhteistyö- ja kustannussopimuksen Suomen Kirkko-Mediat Oy:n kanssa. Sopimuksen tulokset ovat nähtävissä jo tästä lehdestä. Toivon tuloksen miellyttävän uskollisia lukijoitamme.

Sopimus on ainutlaatuinen uskonnollisten aikakauslehtien historiassa, sillä toinen sopijapuoli on suuri luterilainen lehtikonserni ja toinen ortodoksinen seurakuntalehti. Sopimuksessa on kyse teknisestä julkaisualan yhteistyöstä, jolla hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti seurakuntiemme niukkoja varoja. Sopimus ei puutu millään tavoin Analogin tavoitteisiin, sen julkaisemaan aineistoon tai sen sisältöön. Sisällöstä vastaavat edelleen Analogi-yhteistyössä mukana olevat seurakuntamme.

Analogista halutaan luoda suunnilleen nykyisen suuruisella taloudellisella panostuksella toimituksellisesti ja ulkoasultaan entistä laadukkaampi lehti. Sopimuksen turvin Analogin julkaisuneuvosto haluaa turvata mahdollisimman hyvin nykyisen seurakuntalehden pitkäjänteisen julkaisemisen ja kehitystyön. Lehtemme saa tuekseen suuren kustannustalon julkaisu- tuotannon ohjaus- ja kehittämispalvelut. Myös muiden mahdollisten seurakuntien mukaantulolle Analogi-yhteistyöhön luodaan tällä tavoin riittävät taloudelliset ja toimitukselliset edellytykset.

Koko hiippakunnan lehti voi toteutua vain ruohonjuuritason työn ja hyväksymisen tuloksena

Kysymys niukkojen toimituksellisten voimavarojen mahdollisimman järkevästä hyödyntämisestä on tärkeä myös koko hiippakuntamme tiedotuksen kehittämisen kannalta. Viitataan tässä usein puheissa mainittuun hiippakuntalehteen. Pidän aivan selvänä, että pelkästään hiippakunnan seurakuntien muodostaman julkaisuneuvoston avulla ei varsinaista ja suurisuuntaista lehtityötä kannata aloittaa. Mukaan on saatava jokin oikea lehtitalo, jonka vaikutusvallan turvin toimituskustannukset, painatushinnat ja postittamisen kulut saadaan kohtuullisiksi.

Mikäli hiippakuntalehti oikeasti aiotaan luoda, olemme siihen valmiit. Analogin kaltainen sopimusmalli on yksi tapa kehittää lehdistöämme ja nostaa sen journalistista tasoa. Nyt vain tarvittaisiin suurhankkeelle selvitysmies, joka ensi alkuun selvittäisi Analogin ja Helsingin seurakunnan lehden Ortodoksiviestin yhteistyön edellytykset ja mahdollisuudet. Hiippakuntalehti voi toteutua vain ruohonjuuritason työn ja hyväksymisen tuloksena.

Kari M. Rantila

Ajassa liikkuu

En enää nauti junamatkoista kuten ennen. Synnä ovat matkapuhelimen käyttäjät. Viimeksi koko vaunuosasto sai selkkaperäisen selvityksen siitä, miten huostaan otettu lapsi oli jäänyt itkemään, mutta äiti oli kyllä menossa ensi viikolla tapaamaan isää vankilassa. Nyökyttelimme myötätuntoa myös naiselle, joka toistuvasti vakuutti aikamiespojalleen: "Minä en voi sinua auttaa!"

Julkisesta ja yleisestä synnintunnuksesta luovuttiin kirkon varhaisina vuosisatoina. Nyt se on käytössä junamatkoilla.

Isä Markku Toivanen

Isännöitsijä Leena Nordanberg siirtyy

kirkkosalin puolelle

Turun kirkon veräjänvartija, isännöitsijä **Leena Nordanberg** jättää pian paikkansa kirkkosalin ovenpielessä. Hän kertoo nauttivansa tästä toisesta eläkkeelle lähdöstään. Silloin hän saa huolista vapaana nauttia jumalanpalveluksesta ja ahmia kirkossa olemisen hyvää tunnelmaa. Jumalan läsnäolon tunto seuraa mukaan kotiinkin. Mitä onkaan tapahtunut?

Ennen ensimmäistä eläkkeelle jääntään Leena työskenteli viimeiset 25 vuotta Turun kaupungin matkailutoimistossa.

Vuonna 1994 ennen joulua hänet voideltiin seurakunnan jäseneksi. – Minä

olen aina menossa ja matkustan paljon. Minä uskon johdatukseen, minulle tapahtuu niin paljon kaikenlaista. Kirkkoonkin minä kerran menin puolivahingossa, kuin joku olisi pakottanut. Minä vain ihmettelin, ja joskus silloin ajattelin,

että aivan kuin olisin ollut puolessa välissä matkalla taivaaseen.

Kirkon isännöitsijäksikin ryhtymisessä kävi hieman samalla tapaa. – Minulla on ollut kauheasti harrastuksia, mutta kun jäin eläkkeelle, niin silloin rupesin tässä kirkon piirissä enemmän touhuamaan. Oli niin kuin se paikka olisi odottanut minua ja sanonut, että älä sure ollenkaan, mitä sitten teet, kun jätät eläkkeelle.

Leena aloitti isännöitsijän tehtävät vuoden 2001 alusta, sitä ennen hän toimi apulaisisännöitsijänä muutaman vuoden. – Kyllä tässä riittää huolehtimista. Mutta nyt on se raja tullut vastaan, että haluan antaa tehtävät nuoremmille.

Ortodoksiksi oppiminen

Ennen kirkkoon liittymistään Leena halusi perehtyä

tarkoin ortodoksiseen uskoon. Niinpä hän kävi muun muassa Valamon luostarin kurssilla. – Minä en lähde suinpäin mukaan mihin vain, halusin ensin oppia. Kävin myös ortodoksiapiirissä jo silloin, kun en vielä ollut edes liittynyt. Ja tykkäsin käydä siellä, niin että oikein ahmin kaikkea.

Ensi alkuun Leena kuitenkin hieman aprikoi, mikälaista tietopohjaa kirkkoon liittymisen edellyttää. – Minäkin ajattelin, että tentataanko minua ensin ja kysytään vaikka mitä. Minä ryhdyin lukemaan ja luin kyllä kaikki kirjat, mutta ei minua tentattu, ei ollenkaan. Kirkkoon liittämisen voitelu vain tapahtuu, kun on ennestään kastettu. Nyt tosiaan olen lkenut paljon ja perehtynyt asioihin. Silti aina tulee vastaan sellaisia asioita, että kas vain, tuota minä en tiennytkään. On

Leenan tapaa jokainen Turun kirkon rukoilija ja vierailija.

uskomatonta, kuinka paljon sitä riittää!

Leena muistelee **metro-poliitta Johanneksen** sanoneen, että ”meidän kirkkoomme ei vietellä, tänne täytyy pyrkiä.” Niinpä hän joutui alussa melkein huokailemaan: – Minulla oli sellainen olo ja melkein sanoin, että enkö jo pääse kirkon jäseneksi! Kävin keskustelemassa isä **Teppo Siilin** kanssa, ja kun sitten nämä ripittäytymiset ja kaikki kirkkoon liittymisen vaiheet alkoivat, niin minä oikein tunsin – voi hyvä ihme! – että kun tämä odotuksen aika vain kuluisi nopeasti ja paperit tulisivat selväksi ja pääsisin kirkon jäseneksi.

– Minulle tuli oikein sellainen hinku, Leena muistelee kirkkoon liittymisen alkuaikojaan.

Minä yritän olla jokaista kohtaan ystävällinen, koska olen huomannut, että he ovat aivan ihania ihmisiä.

Leenan ei tarvitse miettiä pitkään, mikä kirkossa häntä silloin kiinnosti.

– Se rauhoitti. Koko palvelus on niin kerta kaikkiaan erilainen kuin luterilainen palvelus. Siinä rukoillaan ihmisen puolesta, kaikkihan me olemme syntisiä. Minä olen ehtinyt tekemään niin paljon kaikkea, ja minulla on ollut niin monta maailmaa ennen tätä. Mi-

nulle tuli helpottava olo siitä, että minun puolestani rukoillaan ja minä itse voin rukoilla siellä. Minusta se oli ihanaa. Nyt kun käyn luterilaisessa kirkossa ja olen paljon mukana eku-meenisessä piirissä, niin ne virretkin, voi että ne ovat synkkiä! Ja kuitenkin minä olen osannut virsikirjan kannesta kanteen. Minun isoisäni oli luterilainen kanttori, ja aina tykkäsin laulaa, kun hän säesti. Minä lauloin aina niin paljon kuin jaksoin, ja se oli mukavaa, mutta nyt kun kuulen virsiä, voi että ne ovat synkkiä.

Isännöitsijänä ja kuuntelijana

Isännöitsijänä Leena joutuu vastaamaan jumalanpalvelusten tarpeista, kukista ja kaunistamisesta sekä kirkon valaistuksesta palvelusten aikana. Hän kertoo kihertäen, miten alkuaikoina hän joskus sattui ymmärtämään annetut ohjeet aivan päinvastoin:

– Silloin oli vielä pääsiäisaika, ja voi kauheaa, minä sammutin valot silloin, kun piti laittaa päälle. Minä käsitin väärin, kun isä Petri yritti keskeltä kirkkoa vinkata minulle. Minä likka väänkelin ja panin valot pois, kun siinä kohtaan piti laittaa kaikki päälle. Lähtiessään kirkosta hän totesikin nauraen, että saarnan piti isä Petri, valaistus Leena Nordanberg. Niinpä!

Perusturkulaisena Leena tuntee omansa. – Turkulaiset eivät tunne tätä kirkkoa. He ihmettelevät äänen oven suusta, että vaikka olen koko ikäni täällä asunut, en ole koskaan ennen täällä käynyt. Sitten he haukkovat henkeä ovella ja sanovat, että onpas tämä kaunis kirkko!

Entisenä kaupunkioppaana Leenalle opastaminen on jo toinen luonto:

– Minä pidän kirkossa opastamisesta, se on aivan ihanaa! Voi kun on kiva ihmisten kanssa jutella. Nyt tulee eläkeläisryhmiä ja opettajat soittavat minulle

suoraan kotiin, kun he haluavat minut opastamaan. Ammattioppaana minä opastan eri tavalla kuin kirkossa on tavallisesti opastettu. Minä tiedän, millä tavalla pitää toimia. Minä keron kaikenlaista meidän kirkkomme historiasta.

Ortodoksinen hengellisyys

Leena kertoo kirkon uskon merkityksestä itselleen:

– Jumala on tullut vielä lähemmäksi arkiseen elämään. Elin pitkään ajattelematta kirkkoa, vaikka lapsena ja nuorena kävinkin paljon kirkossa. Välillä se vain pääsi unohtumaan. Nyt se on tullut jokapäiväiseksi, sillä tavalla niin lähelle, että kirkossa on hyvä olla. Minä saan sieltä niin hyvän olon tunteen, että tunnen Jumalan olevan aivan tuossa lähellä.

– Minulle sattuu paljon kaikkea, ja kuitenkin minä selviän niistä. Silloin minä

paljon, niin on pakko, että joku enkeli taluttaa minua välillä.

Olkaa ystävällisiä toisillenne

Kun Leenalta kysyy, minkä perinnön hän haluaisi jättää seurakuntalaisille, hän toteaa mietteliäänä, että tuntee aina vain olevansa näissä asioissa oppilas.

– Kunpa ihmiset muistaisivat olla ystävällisiä toisilleen. Silloin kun itse tulin kirkkoon, minut otettiin avosylin vastaan. Kirkkoon ei tarvitse tulla kyräillen, koska nytkin minä näen joskus sellaisia ihmisiä, jotka ovat käyneet täällä jo monta vuotta mutta itseensä kاپertyneinä eivät uskalla puhua mitään. Ja ehkä he eivät ole saaneet täältä ystäviäkkään. Siksi yritän muistaa olla ystävällinen kaikille.

– Haluan myös ajatella näin, että kun kirkkoon tulee maahanmuuttajia, niin

Leenan mielestä meidän tulee olla ystävällisiä toisillemme. Aikanaan hän itsekkin sai sitä kokea etsiessään tietään kirkon yhteyteen.

menen ikonin eteen ja teen ristinmerkin. Minun tyttärenti sanookin, että ”täytyy olla kaksi suojelusenkeliä, kun sua pidättelee!” Ja minä hermoilen ja stressaan, mutta kyllä minua autetaan koko ajan. Kun itselläni ei ole järkeä niin

jokaiseen tulee osata suhtautua oikein, ajattelen minä itse mitä hyvänsä. Minä yritän olla jokaista kohtaan ystävällinen, koska olen huomannut, että he ovat aivan ihania ihmisiä. Näitä ihmisiä minulle uskotaan. Se on kyllä hienoa. ■

Kirkot

– maailman toivo

Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) toisessa yleiskokouksessa Yhdysvalloissa 1954 pääteemana oli ”Kristus – maailman toivo”. Kysymystä kristillisestä toivosta on sen jälkeen pohdittu paljon ja monelta eri kannalta. Ortodoksisen kirkkojen edustajat ovat ekuumeenisissa keskusteluissa korostaneet, että toivo ei kohdistu pelkästään tulevaan, tuonpuoleiseen. Voimme osallistua Jumalan valtakuntaan myös tässä ajassa kirkon sakramentaalisessa elämässä. Näin kirkot tarjoavat jatkuvasti kestävästä toivosta maailmalle. Olemmeko valmiita puhumaan kirkoista maailman toivona?

Kommuunio

Liturgiassa, pyhän ehtoollisen vietossa, kohtaamme jännitteen sen välillä mitä ”jo on” ja mitä ”ei vielä ole”. Kristuksen ihmiseksi tuleminen perusteella voimme sanoa, että historiaa on jo iankaikkisuutta. Historia olemassaolon muotona ajassa ja paikassa tarjoaa Kristuksessa mahdollisuuden *kommuunioon*, yhteyteen toinen toisemme, koko olevaisen ja iankaikkisuuden kanssa.

Ortodoksisen kirkon mielestä kristillisten kirkkojen näkyvä ykseys edellyttää yksimielisyyttä uskon perusasioista. Sitä ennen ei voi olla yhteisiä sakramenteja. Ehtoollisen vietto on kirkon elämän ehdoton sydän. ”*Sinun omaasi, sinun omistasi, me sinulle edeskannamme, kaiken tähden ja kaiken edestä*”, sanomme **Johannes Krysostomoksen** liturgiassa. Ihmisen tehtävä ja kutsumus on tuoda Jumalan eteen pyhitettäväksi itsensä, koko luomakunta ja koko olevainen. Tämä tapahtuu nimenomaan ehtoollisen vietossa.

Katolisuus

Nikealais-konstantinopolilaisesta uskontunnuksesta lähtien 300-luvulta ”katolinen” on ollut yksi keskeinen

määre, jolla kirkon olemusta on kuvattu. Tämä kreikan-kielinen termi tarkoitti alun perin nimenomaan kokonaisuutta, täydellisyyttä, jakamattomuutta. Kirkossa se merkitsi armon ja totuuden täyteyttä, joka toteutui piispan ympärille kokoontuneen seurakunnan sakramentaalisessa elämässä. Käytännössä tämä nykyään useimmiten jatkuu papin toimittaessa palveluksen.

Kirkon katolisuus auttaa meitä hahmottamaan kirkon ykseyden ja monimuotoisuuden suhdetta. Viime kädessä kirkon katolisuus nojautuu siihen, että se on Kristuksen ruumis. Kirkon katolisuus on Kristuksen pyhittävää läsnäoloa. Katolisuuden syvimmissä olemuksissa on aina kyse kaikkien vastakohtaisuuksien ja jakaantumisen voittamisesta, sovittamisesta Kristuksessa.

Kristittyinä meillä on yhteinen vastuu työssä maailman kirkastumiseksi. Toisen ihmisen kunnioitus, lähimmäisenrakkaus ja omasta jakaminen ovat rakkauten kaksoskäskyn toteuttamista. Kirkkojen merkitys ”maailman toivona” on tärkeä yhtä hyvin eri kirkkojen uskon ykseyden ja yhteisen todistuksen näkökulmasta.

Kirkot kokoontuvat Brasiliaan

Kirkkojen maailmanneuvoston yhdeksäs yleiskokous on koolla Brasiliassa helmikuussa 2006. Kokouksen teema on: ”Jumala, armossasi, muuta maailma”. Tämä rukouksen muodossa esitetty teema heijastaa maailman ja kirkkojen tarvetta parannukseen ja muutokseen. Pyydämme Jumalan armovoimaa ja apua niin, että voisimme ottaa kantaaksemme oman vastuamme muutoksen, kirkastumisen prosessissa. Sitä saamme elää todeksi kirkoissamme, omassa elämässämme ja yhteisessä todistuksessa ympäröivän maailman hyväksi.

Helsingin metropoliitta **Ambrosius**

Paastokeräys 2006

VAIKENEMISESTA VAIKUTTAMISEEN
Suuren paaston keräys (27.2. -21.4.2006) aidstyölle Itä-Afrikassa. Piispainkokouksen siunauksella järjestettävä keräys ortodoksisen järjestöjen kautta.

Tilit: OP 548005-216435 ja Nordea
147030-254956. Tiedonantoihin ”Afrikka”.
Lisätietoja www.ort.fi/ortaid

Ortodoksisuus ja Afrikka -seminaari Helsingissä

HIV/AIDS-työ haastaa ortodoksit

Ortodoksiset järjestöt ja Helsingin ortodoksinen seurakunta järjestävät Afrikkaa käsittelevän seminaarin Helsingissä 18.-19.3.2006.

Viikonlopun aikana tutustutaan ortodoksisen lähetystyön lähistoriaan, tartutaan ajankohtaisiin haasteisiin sekä päästään musiikki- ja makumatkalle afrikkalaiseen kulttuuriin. Seminaarin lopuksi esitellään suuren paaston aikana kannettava kirkon keräys, jonka toteuttavat ortodoksiset järjestöt. Keräyskohteena on tänä vuonna ortodoksisen kirkon HIV/AIDS-työ Keniassa ja Etiopiassa. **Tule, näe ja koe!**

Lisätietoja: www.ort.fi, www.ort.fi/ortaid, Riina Nguyen 050-371 2762, ortaid@ort.fi, Soili Penttonen 044-590 7000, ortodoksinen.lahetyt@ort.fi

Järjestöt yhteistyöhön

Kirkon työtä tekevästä järjestöistä mukana on niin vanhin, Pyhän Sergein ja Herminin Veljeskunta PSHV (perustettu 1885), kuin yksi nuorimmista, Ortodoksisen kirkon ulkomaanapu Ortaid (perustettu 2000). Yhteistyönäyn niiden kanssa jakavat Ortodoksisen Nuorten Liitto ONL, Ortodoksinen Opiskelijaliitto OOL ja Ortodoksinen Lähetys.

Afrikka-seminaarin aikana järjestöt esittelevät toimintaansa basaareissa. Lisäksi ONL, Lähetys, Ortaid ja OOL pitävät lauantaina 18.3.2006 vuosikokouksensa. Seuraa ilmoittelua lehdissä ja internetissä. **Tervetuloa!**

Timo Ruottinen
Kirjoittaja on
tamperelainen
musiikkituottaja

Minä, Olli ja Orhan

Valtiofilosofi **Montesquieun** valistuksen aikaiset opit vaikuttavat keskeisesti yhteiskuntaajattelumme. Hänen nimissään oleva vallan kolmijako-oppi erottaa lainsäädännön, toimeenpanovallan ja tuomiovallan itsenäisiksi alueikseen. Lainsäädäntövalta meillä kuuluu eduskunnalle ja on siis poliittista valtaa. Tuomioistuinten taas tulee olla riippumattomia politiikasta, varsinkin päivänpolitiikasta. Jos Montesquieun opit olisivat olleet vallalla jo Jeesusuksen aikana, pitäisi pelastushistoria kirjoittaa kokonaan uusiksi. Evankeliumeista kun voidaan päätellä, että roomalaisen oikeuden tuomio teloittaa Jeesus Nasaretilainen aikaansaatiin poliittisesti. Lainkäyttäjähän havaitsi syytetyn viattomaksi. "Ellet tuomitse häntä, et ole keisarin ystävä!" Riippumaton tuomioistuin ei olisi tällä tavoin altis poliittisille suhdanteille. Evankelistat näkevät paljon vaivaa osoittaakseen juutalaiset syypäiksi ristiinnaulitsemiseen, ikään kuin roomalaisella prokuraattorilla ei olisi ollut mahdollisuutta tuomita oikeudenmukaisesti.

Kirjassaan *Murhatun jumalan varjo* **Matti Myllykoski** ja **Svante Lundgren** tekevät kattavan selvityksen antisemitismistä kristinuskon historiassa. Siemenet juutalaisvainoihin on kirjoitettu heidän mukaansa jo Uuteen testamenttiin. Muissa evankeliumeissa viitataan juutalaiseen pappiseliittiin, mutta evankelista **Johannes** syyllistää juutalaiset kansana Jumalan murhaan. Johanneksen evankeliumi on neljästä evankeliumikertomuksesta myöhäisin. Kirjoitusajankohta näkyy tekstissä eräänlaisena jälkiviisautena. Raamatuntutkimus selittää tämän heijastavan pakanakristillisen seurakunnan kiistoja ympärileikattuja juutalaiskristittyjä vastaan. Uusi suuntaus tekee kiivasta pesäeroa emuskonnosta, siis juutalaisuudesta, mutta myös juutalaiskristittyjen noudattamista perinnäistavoista. Poleemisten kirjoitusten merkitys on myöhemmin ratkaisevasti muuttunut. Kanonisoinnin myötä niistä on tullut kiveen hakattuja ja juutalaiset leimattu pysyvästi. Kehotus rakastaa vihollista ei siten ulottuisikaan heihin. Juutalaisvainoja ajatellen tämä on ollut kohtalokasta läpi historian.

Ei meidänkään oikeuslaitoksemme todellisuudessa ole poliittisista suhdanteista vapaa. Maallik-

kotuumarit eli lautamiehet, joiden pitäisi olla puolueettomia ja riippumattomia, valitaan kuntien valtuustoissa poliittisten voimasuhteiden mukaan vaalikaudeksi kerrallaan. Vaalien tulos ratkaisee käytännössä lautamiespaikat ja valtuustoryhmä puolueessa kuin puolueessa valitsee lautamiehiksi ensi sijassa puolueaktiiveja esim. kunnallisvaali-ehdokkaita. Vähemmän aktiiviset ja varsinkaan riippumattomat eivät tule valituksi. Tällä seikalla on merkitystä tuomioistuintäytäntössä erityisesti jutuissa, joissa tuomarin yhteiskunnallinen näkemys tai viiteryhmä vaikuttaa tapaukseen liittyvien faktojen arvottamiseen. Näin saattaa olla joidenkin talous- tai ympäristörिकosten kohdalla tai jutuissa, joissa vastaajana on virkavalta tai toisessa ääripäässä vaikkapa maahanmuuttaja.

Turkin oikeuslaitos on luopunut syytteistä kirjailija **Orhan Pamukia** vastaan. Hänen rikkomuksensa oli turkkilaisuuden herjaaminen, onhan kirjailija julkisesti väittänyt, että kurdien sorto Turkissa tai armenialaisten kansanmurha noin sata vuotta sitten ovat aiheina tabuja. Niistä ei sovi puhua. **Adolf Hitlerkin** kuvitteli välttävänsä historian tuomion. "Kuka muistaa armenialaisia?" hänen kerrotaan sanoneen, kun joku epäili kaasukammioiden mielekkyyttä.

Kurdiasia on ollut hankala jossain määrin Suomessakin. Tampereella järjestettiin 1993 ensimmäinen *Sorsapuisto Woodstock* -puistokonsertti kurdipakolaisten hyväksi. Olin radiossa etukäteen kertomassa konsertista, ja haastattelussa viittasin myös omiin kokemuksiini Istanbulissa. Olin konkreettisesti törmännyt kurdiongelmaan pari vuotta aikaisemmin tehdessäni kansanmusiikin ja kansanmusiikin kenttänauhoituksia, mitä siihen aikaan harrastin. Erään tanssiesityksen yhteydessä kysyin ryhmän vetäjältä, mitä oikeastaan oli viimeksi kuulemamme musiikki. Vastausta ei tahtonut millään löytyä. Nauhuri pyöri. Viimein hän sai sanottua: "Älä kerro kenellekään täällä, se oli kurdimusikkoa. Harjoittelemme sitä salaa." Vieressä ollut tanssijatar pelästyi näistä puheista kysytyään, menikö keskustelu nauhalle. Oli kiellettyä puhua kurdia, vaikka se olisi ollut oma äidinkieli. Nauhaa en koskaan käyttänyt julkisesti. Nämä ihmiset ylläpitivät omaa kulttuuriaan henkensä kaupalla. Puistokonserttiin liittyvän radiolähetyksen jälkeen minulle soitti muuan suomalainen valokuvaaja, Turkin ystävä. Hän tiesi paremmin, ei kurdeilla Turkissa ollut mitään ongelmaa. Puhelun perimmäinen tarkoitus jäi epäselväksi.

Yleensä kai ajatellaan Montesquieun hengessä, että tuomioistuimeen vaikuttaminen ulkopuolelta on epäeettistä. Pamukin tapaus on Jeesusukseen nähden käänteinen, koska vain toinen tuomittiin. **Olli Rehn** poseerasi näyttävästi turkkilaiskirjailijan kanssa tämän vapauduttua syytteistä. Oliko siis oikein, että EU painosti Turkin riippumatonta (?) oikeuslaitosta järein poliittisin keinoin?

Tein tottakai Istanbulissa - siis Konstantinopolissa - nauhoituksia myös patriarkkamme kirkosta. Patriarkaatin näkökulmasta Turkin liittyminen Euroopan Unioniin ei ole mikään pikku juttu, kun ajatellaan, kuinka ahtaalla ortodoksinen kirkko on Vähässä-Aasiassa aika ajoin ollut. Toivokaamme siis Olli Rehnille menestystä hänen komissaarina vastatesaan Unionin laajentumisesta. ■

Jeesuksen kiusaus ja paasto

Matt. 4:1-11, Luuk. 4:1-13

...hänen vihdoin tuli nälkä

Jeesukselle suuri paasto merkitsi lopullisesti oman itsensä ja pyhän kutsumuksensa löytämistä. Päätoimittaja **Kari M. Rantila** lukee Matteuksen ja Luukkaan kertomuksia Jeesuksen paastoisesta.

Kun Jeesus kastettiin ja sai kutsun tehtävänsä, taivaista kuului ääni: ”Tämä on minun rakas Poikani...” Kutsumia oli edeltänyt pitkä elämäntaival, joka täydellistyi kasteeseen ja paastoon. Kyyhkysen laskeutumisen hetkenä Jeesukselle kävi selväksi, että Jumalan puhuessa hän tahtoo ohjata oman tiensä suuntaan. Kun Henki vei Jeesusta autiomaata kohden, oli siitä alkavalla paastollakin selvä suuntansa: jokainen askel autiomaahan pois ihmisten luota merkitsi askelta kohti Jumalan kanssa eristäytymistä. Paasto oli sijoittava Jeesuksen omalle paikalleen Jumalan eteen.

Matteus ja Luukas kertovat, että myöhemmin kiusausten alkaessa Jeesus oli paastonnut jo neljäkymmentä päivää. Silloin ”hänen vihdoin tuli nälkä.” Nälkään johtanut paasto ilmaisee Jeesuksesta, että vaikka hänen paas-

toamisensa oli lähes loputonta, hän ei suostunut kompromisseihin nälkänsä kanssa. Hän alistui oman mielensä ja ruumiinsa nälälle. Hän vaaransi elämänsä jatkumisen saavuttaakseen tavoitteensa, jonka hän aavisti odottavan, kun nälkä ja paasto loppuvat ja paluu normaaliin elämään joskus alkaa.

Paaston ja sen päättymisen odotuksen suhde on tärkeää ihmiselle, joka odottaa paluuta normaaliin elämään. Miten nälkää voi hallita, ja toisaalta, onko tuskassa mitään niin arvokasta, että pitkä odotus voi sen palkita?

Jumalan kunniaksi

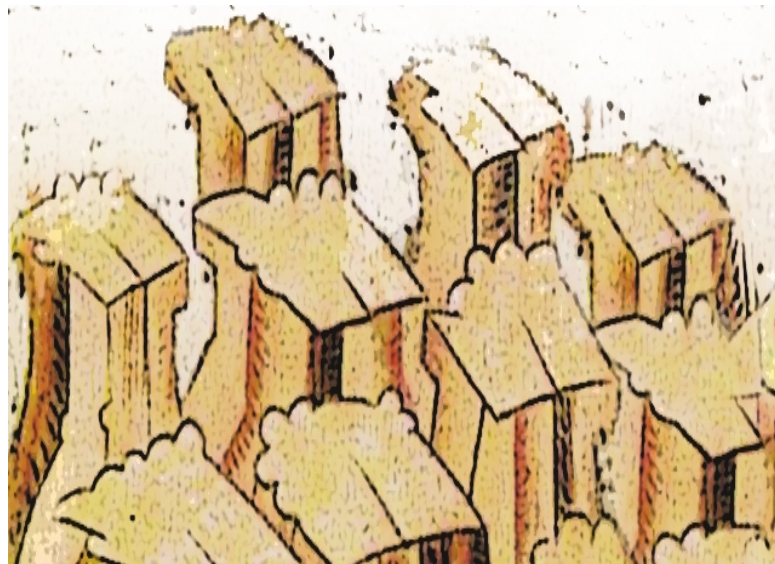
Jeesuksen paasto oli ihmiselle lähes mahdoton tehtävä. Autiomaan helteessä ja yön kylmyydessä ruumiin kärsimykset muuttuvat suuriksi. Jokainen liike ja kaikki ruumiintoiminnot ilmaisevat nälkää ja tahtoa elää nälässä. Tällöin ihminen on heikoimmillaan, sillä vain hänen oma liikkeensä ja ruumiillisuutensa ilmaisevat elämänkipinän olemassa olon. Jeesus liikkui paastonsa kestäessä paljon, sillä hän tiesi, että kaikki, minkä hänen ruumiinsa saattoi kestää, tulisi koitumaan Jumalan kunniaksi. Tämä jännite elämisen jatkamisen ja Jumalan kunnian välillä oli Jeesuksen paaston suuri kysymys.

Paasto alkaa

Paastonsa alussa, kun Jee-

Paastoamalla Jeesus loi oman tehtävänsä. Hänestä tuli oman ruumiinsa avulla Jumalan tehtävän vastaanottaja. Hän päätti oman tahtonsa mukaisesti tuntea ja vastaanottaa oman identiteettinsä.

Tällaisen paaston tarkoitus on toinen, kuin se meillä muutoin on. Kun me paastoamme, sekin voi tapahtua Jumalan kunniaksi, mutta paasto ei ole silta omaan itseemme samassa mielessä Jumalan edessä. Omassa paastos-

sus kulki kohti autiomaata, Henki kuljetti häntä. Tällainen Hengen kuljettaminen ilmaisee, että päämäärällä on tietty tehtävänsä. Jeesusta Henki kuljetti häntä itseään varten, sillä Jeesuksen oli kohdattava oma identiteettinsä. Hän oli vasta löytämässä kutsumuksensa mukaisen Jumalan tahdon ilmenemisen tien. Siksi hän joutui etsimään sitä oman ruumiinsa avulla.

Paasto autiomaassa viittasi kahtaan: hän oli sidoksissa omiin ratkaisuihinsa siitä, miten ja kuinka kauan hän paastoo, kuin myös siihenkin, että vain tällä tavoin hänen oli mahdollista saavuttaa jumalallisen kutsumuksensa mukainen identiteetti. Jeesuksen paaston suuri kysymys liittyi siihen, että ilman paastamista hänen tehtävänsä ei pääse alkamaan.

samme on kyse nälän hallinnasta, mutta Jeesuksen paastotessa hän toteutti kasteensa tehtävänannon: ”Tämä on minun rakas poikani.” Jumalan rakkaus kohdistui Jeesukseen, kun hän vei Poikansa autiomaahan, jossa paasto avasi hänelle tien sisäisyyteen, jota hänen kutsumuksensa edellytti.

Autiomaassa vietetyt 40 paastopäivää merkitsivät Jeesukselle kahta asiaa. Hän tunnisti viimein oman tehtävänsä, ja hän löysi itsensä Jumalan edestä rukoilemasta. Tällainen kutsumuksen ja käytännön elämän yhteen sulautuminen merkitsi, että kaikissa tulevaisuudessa hän oli nyt tulkitseva Jumalan läsnäoloa maailmassa.

Paastossa on aina tästä kyse: Jumala on läsnä maailmassa, ja kun ihminen paastoo, liittyy jokai-

nen Jumalaa lähestyvän ihmisen teko hänet Hengen johdatukseen. Jeesuksen Henki vei autiomaahan, ja hänen paastostaan tuli tie yhteyteen Jumalan, Isän kanssa. Sanat ”sinä olet minun rakas Poikani, sinuun minä olen mieltynyt” täydellistyivät Jeesuksen paastossa.

Kiusaukset tulevat

Paastoaja asettaa aina itsensä alttiiksi kiusauksille, nimittäin ruoan himolle, tuskasta vapautumisen toi-

elämä syntyy muustakin kuin ruoasta: ”... vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.”

Maailmankuva muuttuu

Paaston jatkuminen on usein vaikean päätöksen tulosta. Jokainen hetki tulee jatkuvasti vastaan uutena päätöksenteon pakkona. Kun Jeesus jatkoi paastoaan, Paholainen loi Jeesuksen eteen oman maailmankuvansa. Näin juuri käy usein paastossa: tavallisen ja normaalin elämän

veelle, muista ihmisistä eristäytymisen päättymiselle. Nämä kaikki erottavat paastoajan toisten ihmisten yhteydestä, mutta tämän lisäksi on myös hengellistä kiusausta. Ja tämän Jeesus sai läpikäydä kokonaan.

Kun Paholainen ajaa hänet ahtaalle nälän vuoksi, oli kyse siinäkin hengellisestä asiasta, johon Jeesus vastaa: ”On kirjoitettu: Ei ihminen elä ainoastaan leivästä.” Hengellinen oli hänelle mitä voimakkaimmin tavallista elämää, jokapäiväistä kokemusta siitä, mihin elämän aineellisuus perustuu. Jeesuksen kokema ensimmäinen paastonajan kiusaus koski aivan tavallista tilannetta: ota ruokaa, syö ja voi hyvin. Hän kuitenkin muuttaa tilanteen hengelliseksi. Syöminen on muutakin kuin ruoan syömistä, ja

todellisuus muuttuu, ja paastoava ihminen alkaa nähdä maailman toisesta näkökulmasta. Paholainen tarjosi Jeesukselle loiston ja rikkauden valtakunnat. Jeesus tiesi, että paaston aikana jokainen tällainen tarjous on mitä houkuttelevin, sillä siihen sisältyy mahdollisuus kaikkein tärkeimpään – oman elämän jatkumiseen. Paasto sulkee ihmisen omaan maailmaansa, kun taas Paholaisen tarjous Jeesukselle merkitsi, että kaikki ulkoinen, jopa maailman valtakunnat, olisivat hänen käytettävissään. Kuitenkin Jeesus valitsi oman maailmansa. Hän tulkitse Paholaisen tarjouksen vastakkaiseksi sille taivaalliselle ilmoitukselle, jonka hän sai kuulla kasteensa hetkenä.

Torjuessaan Paholaisen tarjouksen Jeesus kohtasi oman tehtävänsä ja identi-

teettinsä. Kun hän vastasi Paholaiselle Raamatun sanoilla, hän antoi samalla ymmärtää, että myös Jumalan puheeseen sisältyy aina omanloiston ”valtakuntien loiston” tarjous. Jumalan puhe tarjosi Jeesukselle samat mahdollisuudet kuin Paholaisenkin puhe, kuitenkin sillä erotuksella, ettei Paholaisen puheeseen sisällynyt mitään tarjousta Jeesuksen tehtävästä tai identiteetistä. Paholainen tahtoi Jeesuksen kunnian, mutta Jeesus ei voinut luopua omasta kutsumuksestaan. Jeesuksen paaston viimeinen vaihe pääsi näin viimein alkamaan.

Kaksi erilaista kertomusta

Kertomukset Jeesuksen kiusauksista autiomaassa poikkeavat Matteuksen ja Luukkaan kertomina toisistaan. Tempelintuureille asettaminen ja korkealle paikalle tai vuorelle vieminen ovat vaihtaneet paikkaansa näissä kertomuksissa. Kummassakin kerrotaan samat asiat, mutta se, miten Jeesus pystyy lopettamaan Paholaisen aiheuttamat kiusaukset, on erilai-

Jeesus loi paastoamalla oman tehtävänsä. Hän otti vastaan oman ruumiinsa avulla Jumalan tehtävän.

nen näissä kertomuksissa. Matteuksen kertomuksessa Paholainen vie Jeesuksen hyvin korkealle vuorelle ja näyttää hänelle maailman valtakuntien loiston. Luukas taas päättää kerto-

muksen tempelintuurein harjalle kehotukseen hypätä hullun lailla alas. Kertomusten ero viittaa siihen, että ne myös opettavat Jeesuksen paaston merkityksestä eri tavoin.

Matteuksen mukaan kyse on Paholaisen palvomisesta, jonka Jeesus torjuu mahdottomana omaan kutsumukseensa perustuen. Jeesuksen identiteetti on tässä jo hänelle itselleen selvinnyt: ”On kirjoitettu: Herra, Jumalaasi, sinun tulee kunnioittaa ja ainoastaan häntä palvelle.” Jeesuksen paasto on saavuttanut päätöksensä ja tavoitteensa.

Luukkaan kertomus ei päättää paastoa eikä tarjoa siitä paluuta. Kun Jeesus siinä vastaa Paholaiselle: ”Älä kiusaa Herraa, Jumalaasi”, hän samalla sanoo, että kiusaamisen aika ei ole vielä päättynyt. Siksi Luukas kirjoittaa kertomuksensa loppuun pahaa enteilevän kommenttinsa: ”Paholainen jätti hänet joksikin aikaa rauhaan.” Sen sijaan Matteus kertoo paaston nyt päättyneen: ”Silloin Paholainen jätti Jeesuksen rauhaan, ja hänen luokseen tuli enkeleitä, jotka palvelivat häntä.” Jeesuksen taivaallinen kutsumus kasteesta autiomaassa tapahtuneeseen paastoon asti saavutti näin tarkoituksensa.

Paaston merkitys

Nyt Jeesus oli päässyt maallisen tehtävänsä alkuun paaston, Jumalalle erottautumisen kautta. Meille paaston merkitys on juuri tässä: jokainen teko Jumalan edessä liittyy paastoajan samojen kysymysten eteen, kuin mihin Jeesuskin joutui. Yksittäiset tulkinnot ja tilanteet vaihtelevat, mutta tarkoitus on paastossa sama: kun me paastoamme, joudumme kysymään itseltämme kaikki Paholaisen esittämät kysymykset ja vastaamaan niihin kaikki Jeesuksen antamat vastaukset. ■

Uskontojen keskustelufoorumi

Suomessa vaikuttavien monoteististen uskontojen johtajat perustivat keskustelufoorumin vuoden 2001 syyskuun jälkeisissä tunnelmissa. Mukana ovat kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin johtajat. Käytännössä olemme kokoontuneet kaksi tai kolme kertaa vuodessa kokoonpanolla, johon kuuluu kristillisten kirkkojen edustajina arkkipiispa **Jukka Paarma** evankelisluterilaisesta kirkosta, piispa **Józef Wróbel** katolisesta kirkosta ja allekirjoittanut. Helsingin juutalaisesta seurakunnasta on mukana puheenjohtaja **Gideon Bolotowsky**. Tataaritaustaisesta Suomen Islam –seurakunnasta keskusteluihin osallistuu puheenjohtaja **Okan Daher** ja Suomen islamilaisesta yhdyskunnasta imaami **Khodr Chehab**. Mukana on myös Suomen ekumeenisen neuvoston pääsihteeri **Jan Edström**. Foorumi on tavannut Tasavallan Presidentin useita kertoja Linnassa ja Mäntyniemessä. Muut kokouksiemme ovat olleet vuorotellen kunkin tahon isännöidyssä niiden omissa kohteissa. Olemme kokoontuneet myös kirkkomme keskustalossa Kuopiossa.

Foorumi kokoontui viimeksi 23. päivänä tammikuuta tänä vuonna. Teemanamme olivat muiden ohella Suomen EU-puheenjohtajuuden haasteet, jotka liittyvät erityisesti

Euroopan Unionin arvopohjan monikulttuurisuuteen ja uskontojen välisiin suhteisiin. Pidimme tärkeänä, että uskontojen ja kulttuurien välinen ulottuvuus EU:ssa tulisi selvästi näkyville Suomen puheenjohtajuuskaudella. Korostimme uskoa ja uskonnon ihmisiä yhdistävää merkitystä. Totesimme, että kolmen uskonnon käsityksille rauhasta ja sovinnosta pitää antaa etusija nykyisessä erilaisten konfliktien Euroopassa.

Tammikuun tapaamisessa käydyissä keskusteluissa nousi konkreettisesti esille uskontojen yhdistävä merkitys hautausmaiden alalla Suomessa. Muslimeille uskonto on yhdistävä tekijä. Siten muslimi haluaa mieluummin tulla haudatuksi kristillisen tai juutalaisen hautausmaan yhteyteen kuin tunnustuksettomalle hautausmaalle.

Muslimeilla ei ole kristinuskon kaltaista seurakuntakäytystä rekisteröityine jäsenyyksineen. Siksi heidän tarkkaa lukumääräänsä Suomessa ei tiedetä. Arviot liikkuvat 25 000 ja 30 000:n välissä.

Helsingin juutalainen synagoga täyttää ensi syyskuussa 100 vuotta. Tässä juhlassa tulee olemaan läsnä myös muiden uskontojen edusta.

Siuaten
arkkipiispa Leo

Luterilaisten pappien kannanotto

Hämeenlinnassa Turuntien päässä sijainnut ortodoksinen varuskuntakirkko tuhouttiin vuonna 1923 kansalaissodan jälkimainingeissa ja muutettiin kaupungin kirjastoksi. Viime joulukuussa Hämeenlinnan luterilaisen seurakunnan papit **Terho Asikainen**, **Mikko Sulander** ja **Juha Antikainen** esittivät alueen valtaliedessä Hämeen Sanomissa myöhäisen valittelunsa tapahtuneen johdosta. He olivat otsikoineet kirjoituksensa ”Sotilaskirkko oli oikea kirkko”. Aiemmin isä **Markus Aroma** oli lehden haastattelussa esittänyt, että entisen sotilaskirkon asemasta tulisi keskustella. Papit kirjoittivat:

”Ajatus on kristillisen uskon ja tradition kannalta perusteltu. Myös luterilaisen kirkon kirkkojärjestys lähtee siitä, että ”kun kirkko on vihitty, sitä saa käyttää vain sen pyhyyteen soveltuviin tarkoituksiin”. Sana ”kirkko” tulee kreikan kielen sanasta kyriake, joka tarkoittaa ”Herralta kuuluvaa”.”

Vanha ortodoksinen kirkko, nykyinen aikuiskoulutuskeskus, idästä päin katsottuna. Pyöreässä alttarissa on nykyään kaksi seminaarihuonetta.

”Kirkoksi pyhitetyn tilan ottaminen muuhun käyttöön on hengellisessä mielessä voimakas ratkaisu. Se on ikään kuin kannanotto, jonka mukaan se, mitä rakennuksessa ryhdytään tekemään, oli-

si vielä tärkeämpää kuin Jumalan palveleminen.”

”Pyrkimyksellä palauttaa muuhun käyttöön otettu kirkkotila takaisin jumalanpalveluskäyttöön on myös vahva raamatullinen perusta, ennen muuta kuvauksessa, jossa Jeesus puhdisti temppelin.”

”Kun Hämeenlinnan entinen ortodoksinen sotilaskirkko muutettiin kirjastoksi 1920-luvulla Suomen valtion ja Hämeenlinnan kaupungin toimesta, on ilmeistä, ettei Hämeenlinnan tuolloinen luterilainen seurakunta asettunut vastustamaan toimenpidettä. Asia nähtiin kulttuurisena, poliittisena ja käytännöllisenä kysymyksenä, eikä kirkkoa tuolloisessa tilanteessa aivan ilmeisesti pidetty kristillisenä kirkkona täysin samassa mielessä kuin luterilaisia kirkkoja.”

”Mielestämme on valitettavaa, että näin on tapahtunut. Ortodoksiset kirkkorakennukset ovat ehdottomasti oikeita kirkkoja täysin samassa mielessä kuin muidenkin kirkkokuntien kirkoksi vihityt tilat ovat.” ■

Seurakuntatyön organisoiminen

venäläisten maahanmuuttajien parissa

Piispa Arseni vastaa edellisessä Analogissa julkaistuun isä **Aleksej Sjöbergin** ja isä **Mikael Sundkvistin** artikkeliin "Kirkkokunta ja kansalliset venäläisemme". Kirjoittajat pohtivat siinä kirkkomme hallinnollisia keinoja tyydyttää entisen Neuvostoliiton alueilta maahamme muuttaneiden ortodoksien hengellisiä tarpeita.

Artikkeli ansaitsee kiitoksen kahdestakin syystä. Ensimmäinen se on hyvä, vaikka rajoittunut keskustelun avaus tärkeästä aiheesta. Toiseksi artikkeli valottaa lukijoille kirjoittajien innon ja vahvan sitoutumisen oman kirkkonsa pastoraaliseen työhön. Keskustelua olisi nähdäkseni jatkossa, sen luonteen ja kiireellisyyden vuoksi, viisaampaa jatkaa muulla foorumilla.

Piirirakenteen muodostaminen

Kirjoittajat ovat huolissaan Moskovan patriarkaatin halusta laajentaa kirkollista toimintaansa Suomessa. He ehdottavat venäjänkielisten maahanmuuttajien

sielunhoidon turvaamista kirkossamme nykyisestä poikkeavalla kirkollisella rakenteella. Yhtenä vaihtoehtona he näkevät ei-alueellisen hiippakunnan ja toisena roomalaiskatolisen kirkon käyttämän missiomallin. Ensin mainittu Amerikan ortodoksisessa kirkossa (*Orthodox Church in America, OCA*) käytössä oleva hiippakuntamalli on ristiriidassa kirkkomme kanonisten periaatteiden kanssa, kuten kirjoittajat oikein toteavat. On myös syytä huomata, että vaikka Moskovan patriarkaatti on aikanaan myöntänyt autokefalian Amerikan ortodoksiselle kirkolle, se ei ole estänyt patriarkaatin ulkomaanosastoa perustamasta

OCA:n hiippakuntien alueille omia seurakuntiaan. Syynä tähän ei varmaankaan ole pelkästään venäläisperäisen Amerikan ortodoksisen kirkon kyvyttömyys hoitaa venäläisten maahanmuuttajien hengellisiä tarpeita.

Toinenkaan kirjoittajien esittämä, Ruotsin roomalaiskatolisessa kirkossa toteutettu seurakuntien rajat ylittävä kansalliseen identiteettiin perustuva missiomalli ei sellaisenaan nähdäkseni sovi käytätöömme. Se on kuitenkin parempi lähtökohta ja voisi sovellettuna toimia kirkossamme. Koska Helsingin hiippakunta on suurin, voisi sen jakaa kolmeen piiriin: pääkaupunki ja kaksi Helsingin hiippakunnan valvontapiiriä. Karjalan ja Oulun hiippakunnat muodostaisivat kumpikin oman piirinsä. Näille kaikille viidelle piirille tarvittaisiin venäjän ja suomen kieltä taitavat sekä maamme kirkollisia ja muita oloja tuntevat papit ja kanttorit.

Tärkeintä venäläistyön organisointi

Valtaosa maahan muuttaneista on sijoittunut Etelä-Suomen suuriin kaupunkeihin, joten erot eri hiippakuntiemme välillä ovat maahanmuuttajien suhteen olennaisia. Kirjoittajien huoli kohdistui artikkelissa ymmärtääkseni ennen muuta juuri Helsingin hiippakuntaan ja siellä erityisesti pääkaupunkiseutuun. Artikkelin pohdinta rajoittuu vain hierarkian ylärakenteeseen, jota tärkeämpää on nähdäkseni varsinaisen seurakunnallisen tai piireihin jakaantuvan työn organisointi. Venäläistä syntyperää olevat riviseurakuntalaiset eivät käsitykseni mukaan yleensä

säkään ole kovin kiinnostuneita Sjöbergin ja Sundkvistin artikkelissa pohdituista kirkollisista rakenteista tai heille on lähes yhdentekevää, mihin patriarkaattiin he kuuluvat. Sen sijaan maahanmuuttajat kaipaavat hyväksyntää yhteisössä, uskonnon opetusta aikuisille ja mahdollisuutta osallistua syntunnustuksen mysteerioon omalla kielellään. Tämä kaikki meidän kirkkomme on mahdollista järjestää, jos vain kaikilla tahoilla löytyy siihen halua.

Venäläisillä halu kotoutua kirkkoon

Suurin osa Suomessa asuvista venäläistaustaisista ortodokseista on tietääkseni rekisteröitynyt seurakuntiimme, mistä voidaan päätellä, että heillä on voimakas halu ja myös valmiutta kotoutua maahamme ja sen paikalliskirkkoon. On myös huomattava, että varsin monet maahan muuttaneet elävät sekavioliitossa ja että heidän ortodoksinen identiteettinsä on herännyt vasta Suomessa tai heidät on peräti kastettu vasta täällä. Vain pieni joukko maahan muuttaneista haluaa elää Suomessa ikään kuin olisivat vielä Venäjällä. Vain pienelle joukolle juliaaninen ajanlasku ja sitäkin vähäisemmälle ihmisryhmälle slaavin kielen käyttö jumalanpalveluksissa ovat tärkeitä tai perusteita "turvata oma identiteetti ulkopuolisella piispuudella". Tällaisia ihmisiä lienee enemmän etelän suurkaupungeissa, joissa gettoutuminen omiin kansallisiin ryhmiin on mahdollista. Heitä Suomen ortodoksinen kirkko ei varmaankaan tyydytä, emmekä kykene heitä palvelemaan, koska emme voi muuttaa kirkkoamme muutamien yksilöiden tarpeiden ja vaatimusten mukaiseksi.

Tämä Analogin pyytämä vastine lehden omaan artikkeliin julkaistiin ensin Aamun Koitossa (n:o 2 / 3.2.2006).

Kirkkojen oppikeskustelut taas käyntiin

Katolis-ortodoksinen dialogi jatkuu viiden vuoden tauon jälkeen

Metropoliitta Ambrosius raportoii seuraavassa katolilaisten ja ortodoksien välisen teologisen oppikeskustelun jatkumisesta. Asiaa puineen dialogikomission ohjausryhmä oli koolla Vatikanissa joulukuun puolivälissä (13.-15.12.2005).

Syyskuussa uudelleen

Kansainvälinen roomalais-katolilaisten ja ortodoksien teologinen keskustelu jatkuu ensi syksynä, kun Serbian ortodoksinen kirkko isännöi seuraavaa kokousta Belgradissa syyskuun puolivälissä. Dialogikomission ortodoksiseksi puheenjohtajaksi tulee Pergamonin metropoliitta Johannes Konstantinopolin patriarkaattista ja katoliseksi puheenjohtajaksi kardiinaali Walter Kasper Vatikanista.

Viiden viime vuoden ajan komission työ on ollut pysähdyksissä. Syynä siihen on ollut katolisen kirkon ja ortodoksisten kirkkojen väliset jännitteet itäisessä Euroopassa kommunismin romahtamisen jälkeen. Erityisesti kysymys uniatismista (katoliseen kirkkoon yhtyneistä ortodoksisista kirkoista) on ollut kipeä. Nyt kuitenkin ongelmat ovat tasaantuneet, ja myös Venäjän kirkko haluaa uuden paavin aikakaudella parantaa yhteyksiä katoliseen kirkkoon.

Korkea-arvoiset neuvottelijat

Komissiossa on molemmilla puolin 30 jäsentä eri paikalliskirkoista. Niiden joukossa on ortodoksisesta kirkosta piispoja ja teologian professoreita. Suomen kirkosta komissiossa jat-

kaa Helsingin metropoliitta Ambrosius. Katolisella puolella komission jäseninä on neljä kardiinaalia ja lukuisia muita piispoja ja teologeja eri puolilta katolista maailmaa.

Käsitellyt teemat

Tämän kansainvälisen teologisen komission työ alkoi Patmoksella ja Rhodoksella vuonna 1980. Vuosikymmenen ajan komission työ painottui teologisiin

kysymyksiin. Tuona aikana laadittiin yhteisesti hyväksytyt asiakirjat ehtoollisesta, kasteen ja mirhavoitelun sakramenteista sekä pappeudesta.

Nämä kaikki koettiin vahvasti kirkkoja yhdistävinä tekijöinä, eikä niiden kohdalla ollut jännitteitä. Mainittakoon, että komission työn kannalta keskeinen asiakirja pappeudesta laadittiin Uuden Valamon kokouksessa vuonna 1988.

Uudet teemat

Nyt komissio aloittaa työnsä uudistuneessa kokoonpanossa. Alkuperäisistä komission jäsenistä on jäljellä ortodoksisella puolella kahdeksan ja katolisella puolella kuusi. Ortodoksinen kirkko piti oman valmistelukokouksensa Ekuumeenisessa patriarkaattissa syyskuussa 2005. Vatikanissa oli 13.-15. joulukuuta koolla komission suppea ohjausryhmä. Se päätti, että seuraavassa komission varsinaisessa kokouksessa Belgradissa käsitellään kirkolliskokousten ja kirkon johtajuuden, myös paaviuden, asemaa.

Venäjän kirkko haluaa uuden paavin aikakaudella parantaa yhteyksiä katoliseen kirkkoon.

Näin komissio jatkaa siitä, mihin se 1990-luvun alussa jäi teologisessa työskentelyssään.

Ohjausryhmän työn merkitystä kuvaa se, että paavi Benediktus XVI otti ohjausryhmän vastaan yksityisessä audienssissa. Tavatessaan meitä hän totesi näin: "Täysi ehtoollisyhteys on yhteyttä totuudessa ja rakkaudessa. Emme voi pysähtyä tyytyväisinä matkalla, vaan rohkeasti, selkeästi ja nöyrästi meidän täytyy lakkaamatta etsiä Jeesuksen Kristuksen tahtoa, silloinkin kun se ei sovi meidän yksinkertaisiin inhimillisiin suunnitelmiimme." Täysi ykseys ja sovinto edellyttävät "oman tahottomen ja pyrkimystemme alistamista Herramme tahtoon". (OT)

Uusi alku

ortodoksisen ja roomalais-katolisen kirkon oppikeskusteluissa

Ortodoksisen ja roomalaiskatolisen kirkon pitkään jumissa olleet oppineuvottelut nyt-kähtivät jälleen liikkeelle, kun viime syksynä ilmoitettiin dialogin jatkumisesta. Monien sisäisten ja ulkoisten ristiriitojen rasittaman dialogin tulokset ovat kriitikoiden mukaan toistaiseksi jääneet laihoiksi. Uusi alku herättää kuitenkin toiveita paremmasta tulevaisuudesta, kirjoittaa isä **Mikko Sidoroff**.

Diplomatia ennakoivaa tulevaa

Kirkkojen keskinäiset diplomaattiset tapahtumat yleensä ennakoivat oppikeskustelujen aloittamista. Kun katolinen ja ortodoksinen kirkko aloittivat keskustelut 1960-luvulla, sukuloivat delegaatiot ahkerasti Vatikaanin ja Konstantinopolin välillä. Hyväntahdon eleenä katolisen kirkon edustajat palauttivat Konstantinopolin patriarkaattiin myös useiden pyhien reliikkejä. Diplomatiasta johti kirkkojen välisten anateemojen (kirkonkirousten) kumoamiseen ja lopulta kirkkojen keskinäisten oppikeskustelujen käynnistymiseen vuonna 1980.

Suurin toivein käynnistynyt dialogi kuitenkin keskeytyi vuosituhaten vaihteessa. Katolinen ja ortodoksinen kirkko eivät päässeet yksimielisyyteen ns. uniaattikysymyksestä, ja koko dialogin jatko näytti uhatulta. Toissa vuonna turvauduttiin jälleen diplomaattiseen liennytykseen. Vatikaani palautti Johannes Krysostomoksen ja Gregorius Naziansilaisen reliikit Konstantinopoliin, ja kohta kirkot ilmoittivat neuvottelujen uudelleen jatkamisesta.

Oppikeskustelujen historiaa

Dialogia aloittaessa vuonna 1980 päätettiin neuvottelujen teemoiksi valita osapuolia yhdistävät asiat. Erimielisyyttä aiheuttavat kysymykset, kuten paavin primaatti (ts. paavin ylin valta kirkossa), jätettiin tuolloin käsittelyn ulkopuolelle. Niihin oli tarkoitus palata, kun yhteinen pohja neuvotteluille olisi luotu. Komissio on historiansa aikana hyväksynyt neljä yhteistä kannanottoa.

Dokumentit käsittelevät muun muassa kirkon uskoa, sakramenteja – erityisesti ehtoollista ja pappetta – sekä uniaattikysymystä. Vaikka kyseessä ovat tekstit ovat kirkkojen yhteisen komission laatimia, ne ovat jääneet suhteellisen vähälle huomiolle. Eräs syy tähän lienee tekstien vaikeaselkoisuus, johon lukuisat teologit ovat viitanneet.

Positiivisesti asiaa lähestyvät tutkijat ovat selittäneet ongelman johtuvan siitä, että komissio on pyrkinyt kielenkäyttöön, joka ei olisi leimallisesti katolista eikä ortodoksista. Ilmeisesti tämä tarkoitus on osaltaan kuitenkin johtanut siihen, että komission tekstit ovat suurelta osin

hyvin tulkinnanvaraisia ja jättävät monet kysymykset vielä täysin avoimiksi.

Kirkkojen ykseyden malli

Ortodoksiselta kannalta on merkittävää, että komissio on ottanut ykseyden malliksi ns. eukaristisen ekklesiologian (ehtoollisyhteyden perustuvan kirkkopopin), jossa piispan ympärille kokoontuva paikalliskirkko muodostaa kirkollisen elämän keskuksen. Lännen kirkossa tämä ajattelutapa on herättänyt paikoin voimakastakin arvostelua, vaikka sillä on toki kannattajansa. Kritiikin kärkenä on toiminut Vatikaanin uskonopin kongregaation (viraston) kirje, jossa varoitetaan piispoja tulkitsemasta eukaristista

ortodoksien paikalliskirkon asemaa korostavan konsiliaarisen kirkkonäemyksen sovittaminen yhteen ei ole helppo tehtävä. Alun perin tähän teemaan oli tarkoitus perehtyä jo neuvottelujen varhaisemmassa vaiheessa, mutta tuolloin kysymys uniatismita muutti neuvottelujen aikataulun. Dialogin jatkoon kannalta primaatin luonteen selvittäminen on välttämätöntä.

Julkaistut asiakirjat

Komission teksteihin tutustuttaessa saa väistämättä kuvan, että tähän mennessä julkaistut tekstit ovat lähinnä tunnustelua mahdollisten yhteyden edellytysten selvittämiseksi. Huolimatta dokumenttien

Isä Mikko Sidoroff on oikeustieteen ja teologian opiskelija. Teologisessa opinnäytetyössään hän on perehtynyt katolisen kirkon ja ortodoksisten kirkkojen väliin oppikeskusteluihin.

eklesiologiaa siten, että se korostaa liiaksi paikallista valtaa. Katolinen kirkko haluaa muistuttaa, että paavin primaatti nousee ehdottomasti paikallisvaltaa korkeammalle.

Paavin valta

Kysymys paavin primaatin tulkinnasta onkin muodostumassa odotetusti neuvottelujen kuumimmaksi ongelmaksi. Kun syksyllä dialogin uudelleen aloittamisesta ilmoitettiin, todettiin keskustelun jatkuvan nimienomaan kirkkoa ja paavin ylintä valtaa koskevista teemoista. Katolilaisten edustaman keskitetyn ja

ajoittaisesta epämääräisyydestä voidaan niiden pohjalta sanoa, että kirkkoilla on kohtuulliset mahdollisuudet päästä sopuun valitsevista erimielisyyksistä. Sovun edellytyksenä kuitenkin on, että idän ja lännen kirkkojen edustajat pääsevät yhteisymmärrykseen juuri kirkon olemuksesta ja paavin johtajuutta koskevissa kysymyksissä. Mikäli sopua näissä asioissa ei saavuteta, ei ehtoollisyhteyden palauttaminen ole mahdollista. Lähitulevaisuus näyttää, mihin suuntaan kirkkojen välinen vuoropuhelu johtaa. ■

ID Ion Durac, DD Daniela Durac, HH Heikki Honkamäki, KH Kerttu Halonen, NJ Nina Jolkkonen-Porander, JK Jorma Kudjoi, RL Risto Lintu
RM Risto Matsi, EP Elina Pyöli, JM Jouni Mäkelä, MR Mitro Repo, MT Markku Toivanen
HUOM! Jumalanpalveluksen toimittajatieto on viitteellinen. Palveluksen toimittajat voivat vaihtua.

TAMPEREEN KIRKKO

1. paastoviikko

Ma 27.2.	klo 16-18	synnintunnustukselle vastaanotto	HH
	klo 18	katumuskanoni	HH RM
Ti 28.2.	klo 16-18	synnintunnustukselle vastaanotto	HH
	klo 18	katumuskanoni	HH RM
Ke 1.3.	klo 16-18	synnintunnustukselle vastaanotto	MT
	klo 18	katumuskanoni	MT RM
To 2.3.	klo 16-18	synnintunnustukselle vastaanotto	MT
	klo 18	katumuskanoni	MT RM
La 4.3.	klo 18	vigilia	HH RM
Su 5.3.	klo 10	liturgia (slaavi)	HH RM

2. paastoviikko

Ke 8.3.	klo 18	paastoliturgia	MT RM
La 11.3.	klo 18	vigilia	MT EP
Su 12.3.	klo 10	liturgia	MT EP

3. paastoviikko

Ke 15.3.	klo 18	paastoliturgia radiointi	MT RM
La 18.3.	klo 18	vigilia	MR RM
Su 19.3.	klo 10	liturgia (kreikka)	MR RM

4. paastoviikko

Ke 22.3.	klo 18	paastoliturgia	MT RM
Neitsyt Marian ilmestyksen juhla			
Pe 24.3.	klo 18	vigilia	MT RM
La 25.3.	klo 10	liturgia	MT HH RM
La 25.3.	klo 18	vigilia	MT RM
Su 26.3.	klo 10	liturgia	MT RM

5. paastoviikko

Ke 29.3.	klo 9 (huom! aika)	paastoliturgia koulul. 7.-9. lk. + lukiol. kirkkoon	MT HH RM
La 1.4.	klo 18	vigilia	RL EP
Su 2.4.	klo 10	liturgia	RL EP
Ke 5.4.	klo 18	paastoliturgia	HH RM

Palmusunnuntai

La 8.4.	klo 18	vigilia virpovitsojen siunaus	HH RM
Su 9.4.	klo 10	liturgia	HH RM

Suuri viikko

Ma 10.4.	klo 17	alkaan synnintunnustukselle vastaanotto	MT HH
	klo 18	paastoliturgia	HH RM
Ti 11.4.	klo 17	alkaan synnintunnustukselle vastaanotto	MT HH
	klo 18	paastoliturgia	MT RM
Ke 12.4.	klo 16	alkaan synnintunnustukselle vastaanotto	MT HH
	klo 17 (huom! aika)	aamupalvelus	MT HH RM
	klo 18	yleinen sairaanvoitelu	MT HH
To 13.4.	klo 10	suuren torstain liturgia	MT HH RM
	klo 18	aamupalvelus – 12 kärsimysevankeliumia	MT HH RM
Pe 14.4.	klo 14	suuren perjantain ehtoopalvelus	HH RM
	klo 18 (huom! aika)	suuren lauantain aamupalvelus	MT HH RM
La 15.4.	klo 10	suuren lauantain liturgia	MT HH RM

Pääsiäinen, Kristuksen ylösnousemuksen juhla			
La 15.4.	klo 23.30	pääsiäisyöpalvelus	MT RM

Il pääsiäispäivä			
Ma 17.4.	klo 10	liturgia	MT HH RM
		ristisaatto, lasten pääsiäinen	

Ti 18.4.	klo 17.30	ehtoopalvelus	HH KH
La 22.4.	klo 18	vigilia	HH EP
Su 23.4.	klo 10	liturgia (slaavi)	HH EP
	klo 17	ehtoopalvelus (romania)	ID DD
La 29.4.	klo 18	vigilia	HH RM
Su 30.4.	klo 10	liturgia	MT RM

PORIN KIRKKO

To 2.3.	klo 16-18	synnintunnustukselle vastaanotto	HH
	klo 18	katumuskanoni	HH JM
Su 12.3.	klo 10	liturgia	ID JK JM
Ke 22.3.	klo 18	paastoliturgia	HH JK NJ
La 25.3.	klo 18	vigilia	ID JK
Su 26.3.	klo 10	liturgia	ID JK
Ke 5.4.	klo 18	yleinen sairaanvoitelu	MT
Palmusunnuntai			
La 8.4.	klo 18	vigilia	ID JK JM
Su 9.4.	klo 10	liturgia	ID JK JM

Suuri perjantai			
14.4.	klo 14	ehtoopalvelus	ID JK JM
	klo 18	aamupalvelus	ID JK JM

Pääsiäinen, Kristuksen ylösnousemuksen juhla			
15.4.	klo 23.30	pääsiäisyöpalvelus	HH JK NJ
La 29.4.	klo 18	vigilia	ID JK JM
Su 30.4.	klo 10	liturgia	ID JK JM

KOLHON KIRKKO

Su 26.3.	klo 10	liturgia	HH KH
Suuri perjantai			
Pe 14.4.	klo 10	kuninkaalliset hetket	MT RM
Su 14.5.	klo 10	liturgia	HH KH

VALKEAKOSKEN RUKOUSHUONE

Su 5.3.	klo 10	liturgia	MT KH
Palmusunnuntai			
Su 9.4.	klo 10	liturgia	MT KH
Il pääsiäispäivä			
Ma 17.4.	klo 10	liturgia	ID JM
Su 21.5.	klo 10	liturgia	MT KH

JÄMSÄ

Su 19.3.	klo 10	liturgia	HH KH
Su 7.5.	klo 10	liturgia	MT KH

TAMPEREEN YLIOPISTON KAPPELLI, Pinni B, 5. krs.

Ke 1.3.	klo 8.30	aamupalvelus	MT RM
Ke 5.4.	klo 8.30	aamupalvelus	HH RM

PYHÄKÖT:

Tampereen kirkko, Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen muistolle, Tuomiokirkonkatu 27, puh. (03) 3141 2724, isännöitsijä: Klaus af Ursin, puh. 0400 562 520, vahtimestari Mika Kangasaho, puh. 050 557 0054

Kolhon kirkko Vilppulassa, pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen muistolle, Kappelintie, 35990 Kolho, Isännöitsijä Toivo Nikoskinen, puh. (03) 531 5347

Porin kirkko, apostoli Johannes Teologin muistolle, Maantiekatu 46, 28120 Pori, puh. (02) 641 1741, isännöitsijä Jorma Kudjoi, puh. (02) 648 2212 ja 040 571 9137

Valkeakosken rukoushuone, pyhän Nikolaoksen muistolle, Kalmistonkatu, 37600 Valkeakoski, isännöitsijä Yrjö Keräsalu, puh. 0400 924 124

YHTEYSTIEDOT:

Kirkkoherranvirasto

on avoimena: ti–pe klo 9–13, puh. (03) 3141 2700, fax (03) 3141 2740

Kirkkoherra Markku Toivanen, markku.toivanen@ort.fi, puh. (03) 3141 2721, 050 557 0050

Päivystys kansliassa ke ja to klo 10–13

Il pappi Heikki Honkamäki, heikki.honkamaki@ort.fi, puh. (03) 3141 2723, 050 557 0057

Päivystys kansliassa ti ja pe klo 10–13

Kanttori Risto Matsi

p. (03) 3141 2722, 050 557 0051,

Talous- ja hallintosihteeri Marita Jouhki-Inkinen, marita.inkinen@ort.fi, puh. (03) 3141 2731, 050 557 0055

Kanslisti Arja Pikkuharju, arja.pikkuharju@ort.fi, puh. (03) 3141 2700

Diakonia-asioissa voi ottaa yhteyttä diakoniatoimikunnan puheenjohtajaan

Leena Hänniseen, puh. 050 354 5820, tai diakoni **Harri Kahilaan**, puh. 045 130 6723, Porissa myös diakoni **Jorma Kudjoihin**, puh. 040 571 9137.

Muistathan tarkistaa verotietosi!

Jos olet vuoden 2005 aikana liittynyt seurakunnan jäseneksi, ole hyvä ja tarkista verotietosi. Verotietojen päivityksissä on joidenkin kohdalla ilmennyt ongelmia, ja kirkollisvero on kohdistunut entiseen seurakuntaan. Jos huomaat virheen kirkollisverosi verotiedoissa, ota yhteyttä verotoimistoosi ja pyydä oikaisua.

Pyhä Basileios Suuri opettaa paastosta

Miksi paastoamme?

Pyhä Basileios (k. 379) vastaa: "Olkoon paasto hengähdystaukuna tavanomaisista vaivoista koko vuoden ahertaville palvelijoille. Anna kokkisi levähtää, suo vapaa pöydänkattajalle, pysähdytä juomanlaskijan käsi, pitäkööt kerran taukoa myös monenlaisten makeisten valmistaja. Rauhoittukoon talosi kerrankin kaikesta hälinästä, savusta ja kärystä ja ylös alas juoksemisesta, jonka tarkoituksena on vatsan tarpeiden tyydyttäminen ja sen palveleminen ikään kuin se olisi kyltymätön valtiamar."

Onko paastosta mitään hyötyä?

Basileios kuvailee paastosta

koituvan siunauksen näin: "Paasto on kotien menestys, terveyden äiti, nuoruuden kasvattaja, vanhuuden kaunistus, matkalaisten hyvä seuralainen, perheenjäsenten turvallinen asuinkumppani. Paasto ei tiedä, mitä laina on, eikä paastoajan pöytälemua koroilta. Paastoavan isän orpoa lasta eivät ahdistaisän velkojen korot käärimenä ympärille kietoutuen. Kuka on koskaan hävittänyt talonsa paastolla? Luetteloi tänään talosi tavarat ja laske ne taas paaston jälkeen; mitään ei tule puuttumaan."

Kuinka tulee paastota?

Pyhä Basileios opastaa: "Älä kuitenkaan rajoita paastosta koituvaa hyvää vain ruoasta pidättäytymiseen. Todellinen paasto on nimittäin pidättäytymistä pahasta. Viha on sielun humala, joka viinin tavoin saattaa sen järjiltään. Murhe on sekin juopumusta, koska järki hukkuu siihen. Myös pelko on juopumusta,

kun se ilmenee siellä, missä ei pidä."

Mikäli otamme todesta Pyhän Basileioksen ohjeet, edessä oleva suuri paasto ohjaa meitä elämämme uudelleen arviointiin. Me paastoamme siksi, että vähä vähältä oppisimme rakastamaan – oppisimme luopumaan vihasta, epäluulosta ja penseydestä rakentaaksemme rauhaa.

Paasto pyrkii juurruttamaan meihin uuden tavan kohdata lähimmäisemme. Siksi jo sovintosunnuntain iltana kuulemme pääsiäisyön veisussa paaston tavoitteen: "...Viettäkäämme kirkasta riemujuhlaa ja syleiläkäämme toinen toistamme! Veljet, sanokaamme vihollisillemmekin: antakaamme kaikki ylösnousemisen tähden anteeksi..."

isä **Markku Toivanen**

(Pyhän Basileios Suuren opetuspuheita, OKJ 1994)

Tampereen seurakunnallisia tilastotietoja 15.10.–31.12.2005

KASTETUT

Haukka Martin Ilmari
Korhonen Roosa Maria
Lesonen Matias Antero
Nieminen Johannes Tapio
Oksanen Luukas Tapio Markus
Rovio Helmi Aliisa Josefiina
Rovio Otso Elias Iivari
Rovio Vilma Linnea Aleksandra
Salmi Minttu Siprina

Poikia 5, tyttöjä 4, yhteensä 9

TUONILMAISIIN SIIRTUNEET
Leppänen Aune 76 v.

Olifirenko Valerij 81 v.
Savelainen Anna Annikki 85 v.
Sotti Vera 87 v.

Miehiä 1, naisia 3, yhteensä 4

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET

Ahponen Janna Marika
Ahponen Kari Mikko
Ahponen Salla Jelena
Bierganns Enna Kaarina
Condou-Parviainen Amalia
Gurov Aleksei
Huovinen Anna Mari
Jokinen Anni Raisa

Koivuniemi Riitta Johanna
Kuutti Martti
Köngäs Riikka Maria
Laine Tuomo Kristian
Nenonen Heino Sakari
Niiranen Jami Jaakko Johannes
Niiranen Jere Ukko-Pekka
Niiranen Marianne
Niiranen Minttu Melissa
Niskasaari Marko Tapani
Närjänen Sergei-Henrik
Pamilo Konsta Juhana
Patronen Virpi Marita
Pesonen Katja Johanna
Rissanen Iiris Pauliina

Roivas Matias Eino Juhani
Roivas Mika Petteri
Roivas Mikael Matti Juhani
Sadejeff Sergei
Salonen Teemu Samuli
Suvanto Jussi
Tasihin Elina
Toroi Joel Mikko Johannes
Toroi Mari-Anna Riitta
Toroi Teemu Petteri
Vettenranta Eila Helena
Vuorinen Markku Hannu Tapani

Miehiä 19, naisia 16, yhteensä 35

Parannamme tiedotusta

Kirkkokunnan internet-sivut uusiutuvat alkuvuonna. Samalla myös seurakunnan sivut muuttuvat. Jotta seurakunnan jumalanpalvelusten ajat ja eri toimintapiirien tiedot olisivat ajan tasalla, noudatamme jatkossa seuraavaa käytäntöä:

Toimintapiirien kokoontumisajat sekä tiedot aiheista, luennoitsijoista, retkistä ym. tulee lähettää sähköpostina

osoitteella tampere@ort.fi. Näin kanslistimme **Arja Pikkuharju** voi siirtää tiedot kätevästi seurakunnan internet-sivuille.

Kannattaa muistaa, että sivuilla käyvät myös monet, jotka eivät tiedä seurakunnan toiminnasta mitään. He ovat ehkä juuri tulleet Tampereelle, harkitsevat kirkkoon liittymistä tai jostain muusta syystä haluavat tietää eri piirien toiminnasta. Siksi kokoontumisaikojen lisäksi kannattaa antaa myös muuta tietoa. Koska teksti tulee internet-sivulle, palstatilaa on laueampaankin toiminnan esittelyyn.

Niskan ja hartioiden jumbppaa Nikolainsalissa

Tampereen seurakunnan tiloissa Nikolainsalissa järjestetään rauhallista niska- ja hartia-seudun jumbppaa aina tiistai-ilta-päivisin klo 16.45.-17.15:n välisenä aikana (Juuri ennen klo 17.30:ntä alkavaa rukoushetkeä). Jos olet kiinnostunut rentoututtamaan hartioitasi, olet tervetullut ryhmään! Jumbppatuokio on maksuton. Ryhmän ohjaajana toimii fysioterapeutti Taina Tikkamäki.

ELÄKELÄISTEN VIRKISTYSLEIRI

Järjestetään tänäkin vuonna Ilkon kurssikeskuksessa Kangasalla. Leirin ajankohta on (ti-pe) 2.-5.5.2006.

Virkistysleirin hinta on 95 €, ja se sisältää kuljetukset leiri-paikalle ja takaisin, yöpymiset kahden hengen huoneissa, täysihoidon (=aamiainen, lounas, päiväkahvi, päivällinen ja iltapala), saunan kahtena iltana ja monipuolisen ohjelman. Leirillä toimitetaan myös liturgiajumalanpalvelus yhtenä aamuna.

Leirin ohjaajina ovat diakoni Harri Kahila ja seurakunnan emäntä Leena Hänninen.

Ilmoittautumisia ottavat vastaan ja lisätietoja antavat sekä Harri, puh. (03) 255 7840 tai 045 130 6723 että Leena, puh. 050 354 5820.

Tervetuloa leirille!

RETKEÄ UUTEENKAUPUN- KIIN JA RAUMALLE lauantaina 27.5.

Retken hinta 25 € sisältää monipuolisen ohjelman ja aterian.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Harri Kahila, puh. (03) 255 7840 tai 045 130 6723.

TAMPEREEN TIISTAISEURA

Pj. Maria Katajisto,
puh. 050 338 9116.

Kevätkauden 2006 ohjelma: Kokoonnumme Nikolainsalissa klo 18, jota ennen on ehtoopalvelus kirkossa klo 17.30.

- 17.1. Annikki Limatius-Toivanen: Erialaisten ihmisten yhteistyö seurakunnan vapaaehtoisuustyössä.

- 31.1. Isä Heikki: Juutalaisuus.

- 14.2. Vuosikokous (kerho-huone).

- 28.2. Osallistumme katumus-kanoniin kirkossa.

- 14.3. Isä Markku: Tutustumme kärsimyshistoriaan Raamatun avulla.

- 28.3. Mirjami Hellsten: Karjalainen pääsiäisperinne. Samalla valmistamme virpovitsoihin kukkia.

- 4.4. Kiinnitämme kukat virpovitsoihin (kerhohuone).

- 18.4. Isä Hariton: Pyhän Johannes Kastajan luostari Essessissä.

- 6.5. "Hyvänmielenmatka" on suunniteltu reitille Jalasjärvi-Lapuan ortodoksinen rukoushuone-Tuuri, kyläkauppa Keskinen. Kotiin palataan Virtain kautta. Matkan hinta on 25 €, ja ilmoittautua voi Maria Katajistolle.

Olette sydämellisesti tervetulleita mukaan toimintaan!

KIITOKSET

Sydämellinen kiitos metropoliitta Ambrosiukselle ja seurakunnan tarkastajille sekä isä Ristolle, isä Heikille, kanttori Ristolle ja kirkkokuorolle, matkapapistolle, kaikille seurakunnan työntekijöille ja toimihenkilöille, luottamustehtävissä palveleville sekä kaikille seurakuntalaisille, jotka olette muistaneet meitä esirukouksin. Kiitos iloisesta ja lämminhenkisestä tulojuhlasta, lahjoista, kukista ja kauniista sanoista.

Kiitos rakkaudestanne!

Annikki ja
isä Markku Toivanen

PAASTOKONSERTTI

- Hämeenlinnan luterilaisessa kirkossa SU 19.3. klo 18.

- Tampereen ortodoksisessa kirkossa SU 9.4. klo 19

Tampereen ortodoksisen kirkon kuoro, johtajana Risto Matsi, dir.cant.

Runot lausuntataiteilija Annikki Limatius.

Ohjelma 10 / 5 €.

Tervetuloa

Maailman rukouspäivän kirkkoilta "AJAN MERKIT"

Pe 3.3. klo 19 Tampereen vanha kirkko

Tervetuloa!

Tampereella aloittaa toimintansa PAINONHAL-LINTARYHMÄ

Ryhmä on tarkoitettu terveydellisistä syistä painoan pudottaville, joiden painoindeksi on reilusti yli 25 kilon tai yli 10 kilon ylipaino.

Ryhmä kokoontuu Nikiolainsalissa joka toinen keskiviikko päiväpiiriin jälkeen kello 15. Ensimmäinen kokoontuminen kestää noin 2 tuntia. Silloin on mittauksia ja punnitus, mitataan myös verenpaine ja veren-sokeri. Ensimmäiset kokoontumiskerrat ovat 22.2. ja 8.3.

Tervetuloa ylipainoiset ihmiset, jotka haluatte sitoutua vuodeksi pitkäjänteisyyttä vaativaan, terveelliseen painonpudotukseen. Onnistumme yhdessä!

Ilmoittautumiset yhdyshenkilölle: Nina Suominen, puh. 364 5058 tai 0500 915 807.

VALAMON YSTÄVÄT RY Tampereen osasto

Tampereen osaston yleisöillat pidetään seuraavasti:

- ti 7.3. opiskelija Jaakko Oikinuora: Bysanttilainen kirkkolaulu Athoksella

- ti 4.4. dosentti Juhani Sarsila Tay: Hyveet ja ihmisen kohtalo

- ti 2.5. projektipäällikkö Jyrki Härkönen: Novgorod – kirkkojen ja freskojen kaupunki.

Yleisöillat järjestetään Niko-

lainsalissa alkaen klo 18, jota edeltää klo 17.30 ehtoopalvelus. Osallistumismaksu on 5 €/henkilö, opiskelijat 2€. Tulot käytetään Uuden Valamon luostarin Kristuksen kirkastumisen kirkon kaunistamiseen.

- ti 23.5. klo 16-19 talviturkin pois heittäminen hetki Kalliosalmessa (Hervanta, bussi 30, Salmenkallion 86). Järjestelyistä ja pienestä tarjoilusta perimme vapaavaihtaisen maksun.

- to 6.4. alkaen klo 17.30 ekumeeninen ilta Valkeakosken tsasounalla ja luterilaisella kirkolla, ks. erillisilmoitusta.

Lämpimästi tervetuloa tilaisuuksiimme.

EKUMEENINEN ILTA

Ekumeeninen ilta järjestetään to 6.4. Valkeakoskella

- klo 17.30 akatistos tsasounalla

- klo 18.30 munkki Serafimin esitelmä Valkeakosken kirkon luentosalissa (Valkeakoskentie 31): Uskosta näkemiseen – ylösnousemuksen valossa.

Iltapalatarjoilu. Myytävänä munkki Serafimin teosta (2006) Tie ylösnousemukseen. *Suuren paaston ja pääsiäisen sanoma.* Myytävänä myös valamolaisia tuotteita.

Järjestäjänä Valamon Ystävät ry / Tampereen osasto ja Valkeakosken luterilainen seurakunta.

Tampereen seudun diakoniatyö

Muutoksia diakoniatuomikunnan tehtävä- jaossa

Vuonna 2006 diakoniatuomikunnan puheenjohtajana toimii Leena Hänninen, varapuheenjohtajana Maire Repo, sihteerinä Päivi Honkamäki. Muina jäseninä jatkavat toista toimintavuottaan Satu Reunanen, Ritva Salo, Terhi Tiainen sekä itseoikeutettuina diakonit Harri Kahila ja Jorma Kudjoi sekä isät Markku Toivanen ja Heikki Honkamäki.

Puheenjohtajan tavoitettaa puhelimitse tiistaisin klo 9–10 numerosta (03)

3141 2727 ja henkilökohtaista keskustelua ja avustusanomusten jättämistä varten kirkkoherranviraston kirjasto huoneessa tiistaisin klo 10–11.

Muulloin sopimuksen mukaan tai kiireellisissä tapauksissa numerosta 050 354 5820.

Diakonien puhelinnumerot: Harri 045 130 6723 (Tampereen seutu) ja Jorma 040 571 9137 (Porin seutu).

Tulevaa toimintaa

- 15.2. klo 14-16 salmi-laisten iltapäivä Nikolainsalissa. Mukana isä Mark-

ku ja Harri Kahila.

- 30.4. vanhusten kirkkopyhä. Liturgian jälkeen kokoonnumme yhteiselle lounaalle ja kirkkokahville Nikolainsaliin. Kuljetuksista ja muista järjestelyistä ilmoittelemme myöhemmin.

- 2.-5.5. eläkeläisten ja muiden seniorien virkistysleiri Ilkossa. Täysihoidon hinta on 95 euroa/hlö. Leirivastaavina ovat Harri Kahila ja Leena Hänninen. Katso tarkempi ilmoitus toisaalla tässä lehdessä. Lähtijöille postitamme tarkemman leiriohjelman.

- 27.5. virkistysretki Uuteenkaupunkiin ja Ruumalle. Retken hinta 25 euroa/hlö.

- 3.6. vainajien omaisten päivä. Kirkossa toimittetaan klo 10 yleinen panihida, jonka jälkeen yhteinen kahvihetki Nikolainsalissa viimeisen puolen vuoden aikana omaisensa menettäneiden kanssa.

- Syksyllä retki Helsinkiin Athosvuoren ikonien näyttelyyn. Pyrimme toteuttamaan tämän retken yhteistyössä ikonipiirin kanssa.

Löytyykö talkoolaisia lähtijöiksi Lintulaan?

Yhdistetty pyhiinvaellus ja talkooretki Lintulan luostariin on suunnitteilla kohdennettavaksi ensisijaisesti autottomille henkilöille ja toteutettavaksi joko kevättöiden tai sadonkorjuun aikaan luostarin oman tarpeen mukaan. Mikäli innokkaita lähtijöitä löytyy, otamme yhteyttä luostariin ja teemme tarkennetun suunnitelman sen jälkeen.

Missä ovat miehet?

Diakoniatyö kaipaa miehiä, joilla on aikaa ja taitoa olla apuna pienissä kodinkunnostustöissä tai vastaavissa tehtävissä yksin asuvien vanhustemme luona.

Leena Hänninen

Iloinen seurakunnantarkastus

Tammikuun viimeisenä viikonvaihteena oli Tampereen ortodoksisen seurakunnan lakisääteinen seurakunnantarkastus. Sen suoritti **metropoliitta Ambrosius**, ja häntä avustivat piirinvalvoja, **rovasti Olavi Merras**, kirkkokunnan taloudenhoitaja, ylidiaconi **Paavo Kokotti** sekä piispan teologinen sihteeri, **arkkimandriitta Andreas Larikka**.

Tarkastus sujui hyvässä hengessä. Piispa tapasi

Metropoliitta tapasi myös seurakunnan kanssa yhteistyössä olevia talouden, hallinnon ja kulttuurin edustajia. Tällöin hän korosti, että globalisaatio ei ole meille ortodokseille vierasta, sillä me olemme toimineet kaikkialla maailmassa jo paljon ennen kuin koko globalisaatio-sana keksittiin. Yhteistyötapaaminen koettiin puolin ja toisin erittäin onnistuneeksi.

Tarkastuksen yhtey-

Metropoliitta Ambrosius vihki Rolf Hernbergin diakoniksi.

kaikki seurakunnan työntekijäryhmät sekä eri luottamus- ja toimielinten edustajat. Kaiken kaikkiaan voitiin todeta, että seurakunta on aiemmista talouden uhkatekijöistä huolimatta kehittynyt puitteitaan ja toiminnoiltaan meidän oloissamme merkittäväksi seurakunnaksi. Nyt talous on tiukka, mutta vakaa. Kertomuskauden aikana on seurakunta perustanut toisen papin viran, ja se on merkittävästi lisännyt jumalanpalveluksia ja toimituksia sekä parantanut maahanmuuttajien palvelua.

Kirkkolaulu sai paljon kiitosta. Lisäksi pidettiin suuressa arvossa sitä, että kuorosta löytyy taitavia laulajia, jotka voivat sitoutua "keikkakantoreiksi", joita tarvitaan, kun on yksi vakituinen kanttori kahta vakituista pappia kohden.

Uusia seurakuntalaisia.

dessä metropoliitta siunasi kirkkoherran tehtävään syyskuussa työnsä aloittaneen isä Markku Toivasen. Liturgian yhteydessä pitämässään opetuspuheessa metropoliitta painotti sitä, että isä Markku on kaikkien seurakunnan alueella asuvien ortodoksien kirkkoherra. Tampereen seurakunta toimii niin, että siitä voi tulla eri kulttuuritaustoista tulevien ortodoksien luonteva kohtauspaikka.

Liturgian yhteydessä vihittiin diakoniksi seurakunnassa laulajana ja lukijana aiemmin toiminut Rolf Hernberg. Hän on myös seurakunnan valtuuston ja PTS-toimikunnan jäsen.

Seurakunnantarkastus päättyi liturgian jälkeiseen seurakunnankokoukseen, jossa metropoliitta, piirinvalvoja sekä taloudenhoitaja kertoivat lyhyesti havaintojaan tarkastuksesta. Lisäksi oli seurakuntalaisilla mahdollisuus ilmaista mielipiteensä. Metropoliitta esitti kiitokset isä Risto

Isä Markku Toivanen siunattiin kirkkoherran tehtävään.

Linnulle hyvästä työstä, sillä tarkastuksen kohteena oli isä Riston toimikauden kuusi viimeistä vuotta. – Isä Risto voi nyt hyvällä syyllä sanoa vanhurskaan Simeonin tavoin: "Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä...", totesi metropoliitta Ambrosius.

Seurakunnanpuoston varapuheenjohtaja Eeva Manni kiitti lopuksi omassa puheenvuorossaan seurakunnantarkastajia. Hänen mukaansa seurakunnan hallinto on saanut hyvää palautetta menneistä vuosista, mutta samalla myös hyvää työhönsä tulevia vuosia ajatellen.

Juhlavaan liturgiaan osallistui yli kaksisataa seurakuntalaista, joista suuri osa siirtyi seurakunnankokouksen päätteeksi Nikolainsaliin yhteiselle lounaalle, kirkkokahveille sekä isä Markun ja hänen puolisonsa Annikin tulojuhlaan.

Teksti: Isä Markku Toivanen
Kuvat: Juha-Matti Martikainen

OOL:n kevään ohjelma

Tapaamiset alkavat ehtoopalveluksen jälkeen n. klo 18.

- ti 21.3. OOL järjestää yleisöillan Nikolain salissa, jossa isä Heikki puhuu vigiliasta.
- la 25.3. seurakunnan myyjäiset: OOL:lla oma tiski.
- ti 4.4. ohjelma on vielä auki.

- ti 25.4. vietämme yhdessä pääsiäistä.
  - ti 16.5. valmistelemme kirkkokahveja Nikolainsalin keittiössä.
  - su 21.5. järjestämme kirkkokahvit.
- Lisäksi luvassa: maaliskuussa vierailu katoliseen messuun silloin, kun omassa kirkossa ei ole suomeksi palvelusta. Kesällä

vietämme illan ja yön Kalliosalimessa.

Ohjelman muutoksista tiedotetaan sähköpostillistan kautta. Siihen voi liittyä laittamalla sähköpostia Jenny Heinonelle jenny.heinonen@uta.fi. Jennyltä saa myös lisätietoja toiminnasta.

Tervetuloa mukaan!

Yleisöilta Nikolain-salissa 21.3.

OOL:n Tampereen alaosasto järjestää yleisöillan Nikolainsalissa 21.3. ehtoopalveluksen jälkeen. Isä Heikki tulee paikalle puhumaan vigiliasta. OOL järjestää iltapalaa, joka maksaa 2 euroa.
Lämpimästi tervetuloa!

Porin kuulumisia**Porin seuden tiistaiseura**

kokoontuu Porin kirkossa seuraavasti: 28.2. klo 18 katumuskanoni ja tiistaiseurailta, 14.3. klo 18 tiistaiseurailta, mukana isä Heikki, 28.3. klo 18 tiistaiseurailta, 1.4. klo 9 piirakkakoot, 2.4. klo 12-14 pääsiäismyyjäiset, 11.4. klo 18 tiistaiseurailta, 25.4. klo 18 tiistaiseura

railla, 9.5. klo 18 tiistaiseurailta, 9.3. klo 18 lausuntailta

Kirjallisuuserkko kokoontuu seurakuntasalissa:

- Su 5.3. klo 16 Veikko Purmonen: Arkkipiispa Hermanin elämä ja/tai Jutta Zillacus: Toisenlainen lapsuus
- Su 2.4. klo 16 Tito Colliander: Ristisaatto
- Su 7.5. klo 16 Kulle Raig: Saarenmaan valssi
- Su 6.7. klo 16 runon ja suven päivänä kokoonnutaan Eino Leinon runojen äärelle luontoon

Käspaikka- ja askartelukerho kokoontuu seurakuntasalissa: ma 13.3. klo 17, ma 10.4. klo 17

Joulujuhlan aikaan.

Valamo valloitti taas porilaisten mielen

Porilaiset lähtivät jälleen syksyllä hakemaan voimia ja rauhaa Heinäveden luostareista. Perjantaiaamuna 21.10.2005 46 innokasta matkalaista suuntasi matkansa kohti tuttua ja rakasta Valamo. Kirkossa pidettyjen lähtöruokosten jälkeen olikin turvallista lähteä matkalle.

Matka sujui hyvin. Monta kertaa Valamon matkan yhteydessä olemme sivuuttaneet Jyväskylän ortodoksisen kirkon, ja nyt heräsi haave tutustua siihen. Etukäteen oli isä **Jorma** sopinut asiasta isä **Arton** kanssa, ja näin pääsimme tutustumaan kauniiseen pyhäkköön. Loppumatka Valamoon kului videoiden katsomiseen. Näin mielet oli saatu jo viritettyä perille pääsyn tunnelmaan.

Perille päästyämme oli mahdollisuus päästä osallistumaan ehtoopalvelukseen ja panihidaan kirkossa sekä iltapalaan trapesassa. Loppuilla kului joko hiljentyen tai toisten matkalaisien kanssa rupatellen.

Lauantai-aamuna kiirehdimmekin sitten kirkkoon, jossa oli mahdollisuus osallistua aamu- palvelukseen ja liturgiaan sekä pyhään ehtoolliseen. Iltapäivällä saimme hautausmaalle **igu-**

meni Sergein toimittamaan panihidan. Yhdessä rukoilimme edesmenneiden omaistemme ja ystäviemme puolesta heille iankaikkista muistoa. Yhdessä kävimme myös Valamon hautausmaalle haudattujen omaistemme haudoilla sekä muistelimme edesmenneitä piispoja, pappeja ja munkkeja heidän haudoillaan. Luostarin opastuskierros oli klo 15 ja siihen on aina hyvä osallistua, vaikka olisi useasti jo mukana ollut. Kello 18 oli taas mahdollisuus osallistua vigiliaan kirkossa. Tunnelma oli siellä syvän harras, että tulee halu päästä omaan sisimpäänsä ja Jumalan yhteyteen niin kuin tuohusten ja lampukoiden valot peilautuvat kirkkaan lattian syvyydestä.

Sunnuntai-aamuna alkoi jälleen jäytää edessä olevan eron haikeus. Onneksi vielä oli mahdollisuus päästä kirkkoon ja ehtoolliselle. Ikoneitten esittämille pyhille jätettyjen esirukousten jälkeen alkoikin sitten ruokailu ja matkatavaroiden pakkaaminen. Lähdön haikeutta helpotti igumeni Sergein lupaus tulla Poriin tämän vuoden puolella – hän on sydämellisesti tervetullut ja odotettu. Tun-

AJASTA JA YKSINÄISYYDESTÄ**Runoja ja huilumusiikkia Porissa**

Taiteilijat Porin ortodoksisen kirkon hyväksi 9.3.2006 klo 18

Heinäkuussa Pirkanmaalle muuttanut lausuntataiteilija Annikki Limatius (kirkkoherra Markku Toivasen puoliso) ja huilupedagogi Leena Lukkari Virroilta ovat koonneet tämän runo- ja musiikkiesityksensä viime talvena. Sitä on esitetty jo Pieksämäellä, Mikkelissä, Virroilla sekä äskettäin Viialassa ja Tampereella. Porin tilaisuus toteutetaan yhteistyössä Porin tiistaiseuran kanssa.

Runo- ja musiikkiuokiossa kuultavat runot puhuvat ihmisen yksinäisyydestä elämän eri vaiheissa ja elämäntilanteissa, eri aikoina ja eri puolilla maailmaa. Yksinäisyyttä voi kokea yhtä hyvin vieraassa maassa, parisuhteessa tai ihmissuhdekriisin, oman tai läheisen sairastumisen tai työelämästä syrjäytymisen yhteydessä sekä oman erilaisuuden kokemisen vuoksi missä tahansa elinympäristössä.

Tilaisuus Porin kirkon seurakuntasalissa to 9.3.2006 alkaa kahvitarjoilulla ja illan esittelyllä klo 18.00. Runo ja musiikkiuokio alkaa klo 18.30. Kahviraha suunnataan Porin kirkon hankintoihin.

tuu kuin Valamo tulisi lähemmäksi meitä. Totuttuun tapaan vierailimme jälleen Lintulan luostarissa. Siellä äiti **Maria** toivotti meidät sydämellisesti tervetulleiksi ja esitteli luostarin.

Matkan varrella oli jälleen muutampia pysähdyksiä ja ruokailu hyväksi koetussa Keuruun Myllytuulussa. Jotta matka ei liikaa meitä puuduttaisi, pyysim-

me Riikkaa ohjaamaan meille taukojumppaa. Se tuntuikin tosi hyvältä liittää matkaohjelmiini. Kiitos siitä hänelle.

Suurin kiitos kuuluu kuitenkin Luojallemme, joka jälleen ohjasi meidät rukouksen paikkaan ja toi meidät turvallisesti takaisin koteihimme. Uusi matka on jo varattu tälle vuodelle, tervetuloa mukaan! EH

Toimittajat: **PR** Petri Ratilainen, **PT** Pasi Torhamo, **ID** Ion Durac, **JM** Jouni Mäkelä, **DD** Daniela Durac, **AN** Antti Narmala, **JK** Jorma Kudjoi, **ML** Marianna Länne, **VT** Viktor Turhanen, **TS** Teppo Siili, **JP** Joonas Pyöli, **PeT** Pekka Torhamo

TURUN KIRKKO

HELMIKUU

ke 22.2.	klo 18	iltarukous	J. Siren
la 25.2.	klo 18	vigilia	PR PT
su 26.2.	klo 10	liturgia	PR PT
	klo 18	ehtoopalvelus, sovintosunnuntai	PR PT
ma 27.2.	klo 18	katumuskanoni	ID JM
ti 28.2.	klo 18	katumuskanoni	PR PT

MAALISKUU

ke 1.3.	klo 10	paastoliturgia	PR PT
	klo 18	katumuskanoni	ID JM
to 2.3.	klo 18	katumuskanoni	PR PT
la 4.3.	klo 18	vigilia	ID PT
su 5.3.	klo 10	liturgia	ID PT
ke 8.3.	klo 18	paastoliturgia	PR PT
la 11.3.	klo 18	vigilia	PR PT
su 12.3.	klo 10	liturgia piispa Arseni, isä Viktor Maksimovski, SLAAVIKSI seurakuntatilaisuus venäjänkielisille maahanmuuttajille	ID
ke 15.3.	klo 18	paastoliturgia	DD ID, ROMANIAKSI
la 18.3.	klo 10	liturgia	PR PT
	klo 18	vigilia	PR PT
su 19.3.	klo 10	liturgia	PR PT
ke 22.3.	klo 18	paastoliturgia	PR PT
pe 24.3.	klo 18	vigilia	PR PT, Marian ilmestyspäivä
la 25.3.	klo 10	liturgia	PR PT
	klo 18	vigilia	PR PT
su 26.3.	klo 10	liturgia	PR PT
ke 29.3.	klo 18	paastoliturgia	ID PT

HUHTIKUU

la 1.4.	klo 17.30	yleinen vainajien muistelu	PR PT
	klo 18.00	vigilia	PR PT
su 2.4.	klo 10	liturgia	PR PT
ti 4.4.	klo 18	yleinen sairaanvoitelu	PR ID PT
ke 5.4.	klo 10	paastoliturgia	PR PT
		palveluksessa mukana koululaiset	
la 8.4.	klo 18	vigilia PR PT, virpovitojen siunaaminen, kirkkotilaisuus vanhuksille, kuljetusta tarvitsevat ottakaa yhteyttä seurakunnan virastoon	PR PT, palmusunnuntai
su 9.4.	klo 10	liturgia	PR PT, palmusunnuntai
ma 10.4.	klo 18	aamupalvelus	ID JM
ti 11.4.	klo 18	aamupalvelus	PR PT
ke 12.4.	klo 10	paastoliturgia	ID JM
	klo 18	aamupalvelus	PR PT, viittomakielinen tulkkaus
to 13.4.	klo 10	liturgia	PR PT
	klo 18	aamupalvelus	PR PT, 12 kärsimysevankeliumia
pe 14.4.	klo 10	hetkipalvelus	PR PT
	klo 14	suuren perjantain ehtoopalvelus	PR PT
	klo 18	suuren lauantain aamupalvelus	PR PT
la 15.4.	klo 10	liturgia	PR PT, SLAAVIKSI
	klo 23.30	pääsiäisyön palvelukset	PR PT
su 16.4.	klo 16	pääsiäisen ehtoopalvelus	PR PT
ma 17.4.	klo 10	liturgia	PR PT, SLAAVIKSI

RAUMAN RUKOUSHUONE, Länsikatu 10

la 18.2.	klo 18	vigilia	PR JM
su 19.2.	klo 10	liturgia	PR JM
ti 28.2.	klo 18	katumuskanoni	ID JM
ke 8.3.	klo 18	paastoliturgia	ID JM
la 18.3.	klo 18	vigilia	ID AN
su 19.3.	klo 10	liturgia	ID AN
la 8.4.	klo 10	liturgia	ID JM Lasaruksen lauantai
to 13.4.	klo 18	aamupalvelus	ID JM 12 kärsimysevankeliumia
la 15.4.	klo 23.30	pääsiäisyön palvelukset	ID JM

SALON RUKOUSHUONE, Uskelankirkkotie 23

ke 1.3.	klo 18	katumuskanoni	PR PT
la 4.3.	klo 18	vigilia	PR JM
su 5.3.	klo 10	liturgia	PR JM
ke 15.3.	klo 18	paastoliturgia	PR PT
la 1.4.	klo 18	vigilia	ID JM
su 2.4.	klo 10	liturgia	ID JM
ti 11.4.	klo 18	aamupalvelus	ID JM
la 15.4.	klo 23.30	pääsiäisyön palvelukset	TS JP

PALVELUKSET MUUALLA

Eura, Kauttuan seurakuntatalo			
la 25.2.	klo 10	liturgia	ID JM
Harjavalta ev.lut. seurakuntatalo			
la 25.3.	klo 10	liturgia	ID
Uusikaupunki, Vanha seurakuntakoti, Rantakatu 7			
ke 29.3.	klo 18	liturgia	PR PT

PYHÄKÖT:

Turun kirkko, pyhän marttyyriekisarinna Aleksandran muistolle
Yliopistonkatu 19, puh. (02) 277 5443
Isännöitsijä Harri Lahtinen, puh. 041 440 0981
Rauman rukoushuone, pyhän Nikolaoksen muistolle, Länsikatu 10
Vahtimestari Antti Rosvall, puh. (02) 822 5007
Isännöitsijä Miila Liinanoitko, puh. (02) 823 5124
Salon rukoushuone, pyhän ristin muistolle
Uskelankirkkotie 23, puh. (02) 731 2727
Isännöitsijä Arvo Hoppo, puh. (02) 731 1442

YHTEYSTIEDOT:

Kirkkoherranvirasto
puh. (02) 277 5440, fax (02) 277 5441, sähköposti: turku@ort.fi
avoinna ma, ti, to klo 10.00–13.00, ke klo 14.00-18.00, perjantaisin suljettu
Seurakuntasihtööri Nina Lasarov
Kirkkoherra Petri Ratilainen,
puh. (02) 277 5444, 041430 1285, kotipuh. (02) 244 2105,
sähköposti: petri.ratilainen@ort.fi
Kanttori Pasi Torhamo,
puh. 239 3848, 040 835 8360, sähköposti: pasi.torhamo@ort.fi
Seurakuntalehtori Paula Ratilainen, puh. 050 596 0514
Matkapapisto: Pastori Ion Durac,
kotipuh. (02) 438 4939, 040 5166 741, sähköposti: idurac@surfeu.fi
Kanttori Jouni Mäkelä, kotipuh. (02) 250 0137

Turun seurakunnallisia tilastotietoja 26.10.2005–25.1.2006

KASTETUT Andersson Minea Matilda Oceania Mäkynen Milla Veera Aleksandra Niemi Roni Lex Patrick Randelin Topias Oliver Suorsa Vuokko Elina Tammil Venla Tara Kristiina 2 poikaa, 4 tyttöä, yhteensä 6	Saari Timo Tapani Sadokhova Aleftina Sirva Sari Kaarina Stepanov Andrei Antero Viik Jouko Jouni 10 miestä, 13 naista, yhteensä 23
TERVETULOA SEURAKUNTAAN Aaltonen-Iordanidis Mia Kristiina Amosov Maksim Amosova Svetlana Dowsett Nina Marianne Golubenko Valentín Ivanovits Kallio Kari Kalervo Kaupponen Elena Kaupponen Kristiina Emma Kuismala Antti Matias Kuismala Joonas Matias Lobko Angelica Lobko Igor Nikitin Galina Oudalova Ksenia Oudalov Victor Pellia Ekaterina Raula Ulla Marketta Redina Ekaterina	IKUINEN MUISTO Rounamaa Viljo Alfons 53 v Varho Anni 84 v 1 mies, 1 nainen, yhteensä 2
	SEURAKUNNASTA MUUTTANEET 5 miestä, 9 naista, yhteensä 14

TURUN SEURAKUNNAN TILASTO-TIETOJA VUODELTA 2005

Jäsenmäärä 31.12.2005: 2609
Kastetut: 22
Seurakuntaan muuttaneet: 60
Kirkkoon liittyneet: 81 + 163
Kuolleet: 23
Seurakunnasta muuttaneet: 75
Kirkosta eronneet: 26 - 124
yhteensä + 39

Muistathan tarkistaa verotietosi!

Jos olet vuoden 2005 aikana liittynyt seurakunnan jäseneksi, ole hyvä ja tarkista verotietosi. Verotietojen päivityksissä on joidenkin kohdalla ilmennyt ongelmia, ja kirkollisvero on kohdistunut entiseen seurakuntaan. Jos huomaat virheen kirkollisverosi verotiedoissa, ota yhteyttä verotoimistoosi ja pyydä oikaisua.

Sinun esirukoustesi tähden minulle kuuluu hyvää

Rukouksesta jossakin on sanottu, että se on ajatuksen ja mielen ylentämistä Jumalan puoleen.

Uskonnollisiin menoihin, tai millä nimellä sitä tätä asiaa kulloisessakin perinteessä halutaan sanoa, kuuluu keskeisenä osana sana rukous. Sanalle rukous voi olla monenlaisia määritelmiä, ja erilaisissa uskonnollisissa yhteyksissä on runsaasti tarjolla kirjallisuutta ja muuta tietoa rukoulemisesta. Ensimmäiset kosketuksemme rukoukseen komee yleensä siitä kasvatuksesta, jota enimmäkseen äitimme ovat meille lapsena antaneet iltarukouksen yhteydessä. Silloin rukous on opittua ja pitää sisällään siihen elinympäristöni kuuluvat läheiset asiat; toivomukset niistä leluista ja rompeista, joita naapurin lapsilla on, ja lopuksi siunaa äitiä ja isää. Mieleeni on jäänyt myös Tuntemattomasta sotilaasta kaikille tuttu sotamies Honkajoen vilpitiön ja siinä elämäntilanteessa ajankohittainen rukous.

Meidän kirkkomme jumalanpalvelus muodostaa kokonaisuudessaan yhtenäisen rukouksen, johon kuuluu kiitos-, ylistys- ja anomusveisut Jumalalle, Raa-

matun opetukset, rukouslauselmat eli ekteniat ja muut rukoukset. Alttariin on tapana toimittaa muistelukirjoihin tai muulle paperille kirjoitettuna esirukoukset läheisten puolesta, joita on kohdannut pois lähtö tästä ajasta tai joku muu surua tuottava tapahtuma. Tämä kaunis ja perinteinen tapa muistelukirjasta ei valitettavasti aina ole kaikkien tiedossa, emmekä muista tarpeeksi opastaa muutenkaan rukouksen merkitystä omassa yhteisössämme. Kirkon perinne tuntee erilaiset liturgiset rukousajat: aamu, ilta, I, III, VI, IX hetki jne. Rukousasento voi olla seisova, polvistunut, maahan heittäytyvä tai vapaa. Kädet voi olla esimerkiksi painettuina vastakkain, kohotettuina ylös tai pantuna ristiin, ja rukoukseen liittyy yleisesti ristimerkki. Näiden tapojen merkitys saattaa jäädä ulkonaiseksi opituksi asiaksi, josta isä Johannes Kronstadilainen **varoittelee**.

Löysin aiheeseen liittyvän isä Johannes Kronstadilaisen opetuksen rukoukseen keskittymisen vaikeudesta, joka on ajankohtainen tänäkin päivänä:

• Oppikaa rukoilemaan, pakottakaa itseänne rukoile-

maan. Alussa se tuntuu vaikealta, mutta vähitellen käy keveämmäksi.

• Rukoukseksi sanotaan usein sitä, joka ei koskaan ole rukousta ollut. Esimerkiksi: joku käy kirkossa, seisoo siellä, katselee pyhiä kuvia tai ehkä kirkossa olevia ihmisiä, heidän kasvojansa, heidän pukujansa ja sanoo: ”Minä rukoilin Jumalaa!” Tahni seisoo kotonansa pyhän kuvan edessä, nyökkää jonkin kerran päätänsä, lausuu muistissaan säilyneet rukoussanat ymmärtämättä lainkaan niiden sisältöä ja tuntematta niitä sydämässään ja sanoo: ”Minä rukoilin Jumalaa,” vaikka ei ole sydämelänsä rukoillut.

• Kynttilää pyhän kuvan eteen pannessanne muistakaa, että teidän elämäne on palava kynttilä, joka syttyy ja sammuu Jumalan edessä.

(Otteita sielunpaimenen muistikirjasta. Sortavalan kirjapaino v. 1900)

Aina rukouksiimme ei heti tule vastausta, ja profeetta Jesajakin epätoivoisella hetkellä huusi: ”Miksi kukaan ei vastannut, kun minä huusin?” (Jes. 50:2)

Olemme kovin kärsimättömiä ja vaadimme heti vastausta kärsivällisen odottamisen sijaan. Kun teen yhteenvedon omasta elämästäni, saan parhaan vastauksen siihen; onko rukoukseni kohdannut kuulijan?

Rukoukseen sopii sama ajatus kuin paastoonkin: ”Paasto ilman nälkää ja janoa on paasto ilman tarkoitusta”.

Isä **Petri**

TURUN TIISTASEURA

Pj. pastori Ion Durac, puh. (02) 438 4939, 040 516 6741
Vpj. Aila Lahtinen, puh. (02) 250 1291
Siht. Birgitta Söderman, puh. (02) 235 3267

Tiistaiseura-illat jatkuvat taas kevätkauden parillisilla viikoilla kahden viikon välein klo 17.30. Aiheina mm:

- **7.3. metropoliitta Johannes:** ”Mitä tarvitaan kirkon ykseyteen”.
- **21.3. isä Ion Durac:** ”Uuden testamentin kaanoni”.

TERVETULOA!

TURUN KIRKON KUORO

Johtaja kanttori Pasi Torhamo, puh. 040 835 8360, lisätietoja saa kanttorilta.

LOIMAAN SEUDUN TIISTAISEURA

Sihteeri. Liisa Nikula, puh. (02) 762 7704

RAISION TIISTAISEURA

Pj. Anneli Haapaniemi, puh. 050 329 6618

- ti 28.2. klo 13 vuosikokous Eila Myllymäellä
- ti 14.3. klo 13 Mirja Kuismin-Nurmella
- ti 11.4. klo 13 Terttu ja Helge Uusitorpalla
- ti 19.5. klo 13 Martta Stepanoffilla

Kevätkaudella tutustumme PSHV:n lahjakirjaan USKON LUOTSI, jonka on kirjoittanut Teuvo Laitila. Tehdään myös perinteinen kevätretki Vehmaalle.

RAUMAN TIISTAISEURA

Pj. Ulla Raula, puh. 050 358 1761
Sähköposti: ullaraula@luukku.com
Siht. Maija Nuto, puh. 050 572 5280
Sähköposti: maija.nuto@luukku.com
Tied. Helena Virta, puh. 044 368 1207
Sähköposti: helena.virta1@luukku.com

SALON TIISTAISEURA

Pj. Olli Forssén, Kärkänkatu 11, 24130 Salo puh. (02) 733 2504 ja 0400 320 632.
Sähköposti: olli.forssen@pp.inet.fi
Vpj. Jari Ananin, Jokitie 34, 25520 Perniö puh. (02) 735 9124 ja 0440 940 922
Sähköposti: jari.ananin@luukku.com
Sihteeri Maria Lipponen, Supinkatu 8 as 2, 24100 Salo puh. (02) 733 5082 ja 044 264 5565

Salon Tiistaiseuran kevätkauden kokoukset pidetään Pyhän Ristin tsasounassa Uskelankirkkotie 23, Salo, joka kolmas tiistai alkaen 17.1. klo 18 ja sen jälkeen 7.2., 5.3. klo 12.00 vuosikokous, 21.3., 11.4., 2.5. ja 6.6. Taina Kieman kesäaunnolla.

VALAMON YSTÄVÄT Turun paikallisosasto

Pj. kirkkoherra Petri Ratilainen, puh. 041 430 1285
Vpj. Anne Hokkinen, puh. 044 517 8764
Siht. Maritta Koskinen, puh. 040 550 6348

- Su 19.3. liturgian jälkeen, noin klo 12 isä Sergius Colliander: Skeemaigumeni Johannes
- Ma 24.4. klo 17.30 Nikean metropoliitta Johannes: Ortodoksinen perintö kolttien elämässä.
- Ma 15.5. kevätretki Saloon
Tilaisuudet ovat avoimia kaikille. Tervetuloa mukaan!

HEI SINÄ 7-12-VUOTIAS Rauman seudulta!

Olisitko kiinnostunut tapamaan muita ortodoksinuoria ja viettämään kerhoiltoja heidän kanssaan?

Olemme kaksi 17-vuotiasta raumalaista nuorta, joilla molemmilla on kokemusta tiimityöskentelystä leiriohjaajina. Haluaisimme pitää pientä kerhoa, jossa leikkisimme, askartelisimme ja tutustuisimme siinä samalla ortodoksiin tapoihin ja juhliin. Mikäli sinua kiinnostaa, ota yhteyttä, niin tiedämme onko kiinnostusta tarpeeksi, jotta kerhon pitäminen olisi mahdollista. Akuliina Lehtonen, puh. 040 528 0632 ja Maria Heikkilä, puh. 050 342 6112.

PERHEKERHO

Perhekerhon toiminta jatkuu tauon jälkeen. Kerho kokoontuu seurakunnan tiloissa Turussa joka kuun ensimmäinen sunnuntai klo 10. Kaikki 1-6-vuotiaat lapset vanhempineen lämpimästi tervetuloa! Lisätietoja: Veera Rantanen, puh. 040 553 9467.

Kerho-ohjelma 2006:

- Maaliskuu: 5.3. klo 10: kirkkorakennus ja ikonit

● Huhtikuu: 8.4. lauantaina kerho alkaa klo 17 ja vigiliassa siunataan virpovitsat: virpovitsojen tekoa, pääsiäisen perinteet

● Toukokuu: 7.5. klo 10 äiti ja äitienpäivä, kortti- tai lahja-as kartelua

HUOMIO!

Jos olet yli 8-vuotias ja mietit, mitä kivaa voisit tehdä sunnuntaisin klo 14-15 välisenä aikana, niin tervetuloa kuuroon! Saat tutustua klassiseen ja hengelliseen musiikkiin ja koet ihania yhteislaulun hetkiä! Lisätietoja: Kristina, puh. 044 550 9752.

KIRJASTOMME OTTAA VASTAAN KIRJALAHJOITUKSIA.

ETSIMME VANHOJA VALOKUVIA JA TEKSTEJÄ KIRKOSTAMME JA SEURAKUNTAMME ELÄMÄSTÄ, tarvittaessa ota yhteyttä isä Petriin.

moittautua puhelimitse (02) 438 1424 (Vlad), vladzb@hotmail.com.

RAUMAN TIISTAISEURA

Pj. Ulla Raula, puh. 050 358 1761, sähköposti: ulla.raula@luukku.com
Siht. Maija Nuto, puh. 050 572 5280, sähköposti: maija.nuto@luukku.com
Varapj. Katriina Vuorio, yhdistyksen kännykkä 044 368 1207.

RTS:n toimintaa Rauman Pyhän Nikolaoksen rukoushuoneessa ti klo 18:

- Vuosikokous 14.2.
- Opintokerhoillat: 31.1., 28.2., 14.3., 28.3., 25.4., 9.5. ja 23.5. vaihtuvien teemojen. Ks. UR Yhdistyksiä-palstalta.
- Pääsiäismyyjäiset Lasaruksen lauantaina 8.4. klo 11
- Pääsiäisen juhlatilurgia 15.4. klo 23.30
- Kesäretki la 6.5. Varsinais-Suomeen kohteina mm. Turun tuomiokirkko ja Pyhän Henrikin ekumeeninen kappeli ja Turun ortodoksinen kirkko (vigilia).

PERINTEISET VENÄLÄISET PÄIVÄT

järjestetään 11.-12.3. Turussa. KS Joensuun piispa Arseni toimittaa seurakunnan oman papiston ja isä Viktor Maksimovskin kanssa lauantai-iltana vigilian ja sunnuntaina liturgian. Liturgian jälkeen kutsumme kaikkia avoimeen tapaamiseen teemasta *ortodoksinen kirkon elämä Suomessa*. Tervetuloa!

TURUN VENÄLÄIS- ORTODOKSINEN KeskusteluPIIRI

Turun ortodoksinen seurakunta järjestää säännöllisesti opetus- ja keskustelupiirin venäjänkielisille seurakuntalaisille. Jos haluat oppia perusteet ortodoksisesta uskosta, oppia ymmärtämään pyhiä tekstejä ja rukousta sekä tuntemaan Jumalanpalvelukset – tule mukaan. Kokoontumme kaksi kertaa kuukaudessa seurakunnan tiloissa. Kiinnostuneet voivat il-

Raision tiistaiseura 40 vuotta

Kuvassa vasemmalta: PSHV:n toiminnanjohtaja Jaana Pössi, perustajajäsenet Eila Myllymäki, Martta Stepanoff, Kauko Kuokka, Helge Uusitorppa, Terttu Uusitorppa, Martta Takala ja Annikka Roivas.

Raision tiistaiseuran 40-vuotisjuhlaa vietettiin 17. tammikuuta Krookilan kotiseutukeskuksessa Raisiossa.

Juhlaan oli väkeä saapunut runsaasti paikalle. Juhlaan osallistuivat KP Nikean metropoliitta Johannes mukanaan seurakunnan papisto, PSHV:n toiminnanjohtaja **Jaana Pössi**, osa Turun kirkkokuoroa ja seurakunnan alueen tiistaiseurojen edustajat.

Juhlan alkajaisiksi kirkkoherra **Petri Ratilainen** toimitti kiitosrukoushetken. Tämän jälkeen hän luovutti juhlivalle seuralle seurakunnan viirin. Tervehdyspuheessaan metropoliitta Johannes korosti tiistaiseurojen merkitystä ortodoksien kokoavana voimana. Kaikkien yllätykseksi hän mainitsi, että oli lapsena asunut lyhyen ajan vanhempiensa kanssa tässä samassa rakennuksessa.

Seuran historiikin mukaan tammikuun 16. päivänä 1966 pidettiin liturgia Raision luterilaisen seurakuntatalon toimituskappelissa. Liturgia toimitti silloinen Turun seurakunnan kirkkoherra **Veikko Tajakka**. Tilaisuudessa oli mukana 22 henkilöä. Liturgian jälkeen kirkkoherra eh-

dotti, että perustettaisiin Raisioon oma paikallinen tiistaiseura. Perustavassa kokouksessa PSHV:n alaosastolle valittiin johtokunta ja sille puheenjohtajaksi **Annikki Lehto**. Päätettiin kokoontua kerran kuukaudessa jäsenten kodeissa. Jäsenmäärä on vaihdellut 12 – 35 hengen välillä. Vastuuhenkilöstö ja koko jäsenistö koostuu suurelta osin perustajajäsenistä.

Lahjoituksia on voitu antaa mm. vähävaraisille perheille, lähetystyöhön, ortodoksivangeille, Salon rukoushuoneelle, Porin kirkon rakennushankkeeseen, Kiteen kirkon korjaukseen, veljeskunnalle ja etenkin kotikirkon kaunistukseen. Suurin yksittäinen lahjoitus, 5.000 mk, käytettiin kirkon mattojen hankintaan. Lähimmäisten auttaminen on vuosien saatossa painottunut taloudelliselta puolelta ikääntyvien seurakuntalaisten sosiaalisesta ja henkisestä hyvinvoinnista huolehtimiseen. Jäsenten korkeasta iästä huolimatta osallis-

tuminen toimintaan on ollut kiitettävän aktiivista. Tällä hetkellä seura toimii Kristillisen opintokeskuksen opintopiirinä.

Ohjelmaan toivat myös tervehdyksen Turun kirkkokuoron edustajat esittämällä **Marianna Lännen** johdolla kolme mieleenpainuvaa teosta. Lausuja **Aino Anttalainen** esitti **Marja-Liisa Vartion** vaikuttavan runon Seppele. Pastori **Ion Duracin Elias**-poika esitti kaksi kaunista viulusooloa.

Seura sai vastaanottaa huomionosoituksena Veljeskunnan juhlaomitean onnitteluadressin sekä **Teuvo Laitilan** kirjoittaman kirjan *Uskon luotsi* ja toiminnanjohtajan luovuttaman PSHV:n hopeisen ansiomerkin puheenjohtaja **Anneli Haapaniemelle** ja PSHV:n viirin johtokunnan varsinaiselle jäsenelle **Mirja Kuismin-Nurmelle**. Samassa yhteydessä kaikille mukaan päässeille seuran perustajajäsenille toiminnanjohtaja ojensi ruusun ja kiitti pitkäaikaisesta työstä alaosaston hyväksi.

Seuran käytännön mukaisesti pyöreitä merkkipäiviänsä viettäviä muistetaan, tällä kerralla kirkkoherra ojensi kolmelle pitkäaikaiselle jäsenelle kukkakimpun.

Juhlassa esittivät Rautaman, Turun, Vehmaan ja Loimaan tiistaiseurojen puheenjohtajat onnittelut juhlivalle seuralle. Juhlapuheissa korostettiin tiistaiseurojen pitkäaikaista yhteistyötä ja lukuisia vierailuja seurojen kesken.

Lopuksi luettiin Salon tiistaiseuran lähettämä onnitteluadressi ja rovasti **Viktor Turhasen** lahjoittaman nunna **Kristodulin** kirjoittaman kirjan *Rukouksen valaisema tie* mukana seurannut onnitteluteksti. Lämminhenkinen juhla päättyi ehtooveisuun. ■

Jatkoa sivulta 21

SVENSKA DISKUSSIONSGRUPPEN

Det har blivit ett Nytt År! Vi fortsätter våra träffar som vanligt andra måndagen i månaden kl 17.30 i församlingshemmet. Träffarna för våren blir den 13 mars, 10 april och den 8 maj. Träffarna aviseras som vanligt i ÅU på dagboksidan under rubriken "Just nu" tisdag och fredag veckan innan. Kontaktperson Barbro Doepel, tel.nr (02) 235 0121 eller 0400 507 783.

KIITOS

Kiitos KP Nikean metropoliitalle Johannekselle, PSHV:n toiminnanjohtajalle, Turun ort. seurakunnalle, kuorolle ja Rautaman, Salon, Turun, Vehmaan ja Loimaan tiistaiseuroille sekä rovasti Viktor Turhaselle huomionosoituksista 40-vuotiaalle seurallamme.

Raision tiistaiseura

KIRKKOMME ON AVOINNA
3.-21.4. klo 10-15

Toimittajat: **Papisto:** Markku Aroma, Gaius Sahlberg ja Mikael Sundkvist
Kanttorit: Leena Lomu ja Jaakko Olkinuora

HELMIKUU

Suuri paasto

su 26.2. klo 18 sovintosunnuntain ehtoopalvelus
ma 27.2. klo 18 suuri katumuskanoni
ti 28.2. klo 18 suuri katumuskanoni

MAALISKUU

ke 1.3. klo 18 paastoliturgia
to 2.3. klo 18 suuri katumuskanoni
la 4.3. klo 17 ortodoksisuuden sunnuntain vigilia
su 5.3. klo 10 liturgia
ke 8.3. klo 18 paastoliturgia
la 11.3. klo 16.30 yleinen muistopalvelus
klo 17 pyhän Gregorios Palamaksen sunnuntain vigilia
su 12.3. klo 10 liturgia
ke 15.3. klo 18 paastoliturgia
la 18.3. klo 17 ristinkumartamisen sunnuntain vigilia
su 19.3. klo 10 liturgia
ke 22.3. klo 18 paastoliturgia
pe 24.3. klo 18 Neitsyt Marian ilmestysjuhlan vigilia
la 25.3. klo 10 liturgia
klo 17 pyhän Johannes Klimakoksen sunnuntain vigilia
su 26.3. klo 10 liturgia
ke 29.3. klo 18 paastoliturgia
pe 31.3. klo 18 akatistos Jumalan Äidille

HUHTIKUU

la 1.4. klo 17 pyhän Maria Egyptiläisen sunnuntain vigilia
su 2.4. klo 10 liturgia
ke 5.4. klo 18 paastoliturgia
la 8.4. klo 17 palmusunnuntain vigilia, virpovittojen siunaus
su 9.4. klo 10 liturgia

PALVELUKSET MUUALLA SEURAKUNNASSA

FORSSA

Ev.lut. seurakuntatalo, Kartanonkatu 16

su 5.3. klo 10 liturgia ja kirkkokahvi
su 2.4. klo 10 liturgia
pe 7.4. virpovittojen siunaus kouluilla
su 11.6. klo 10 liturgia ja kirkkokahvi

LOPPI

Läyliäisissä leirikeskusten kirkossa (pyhitetty apostoli Jaakobin, Herran veljen ja Herran äidinäidin pyhän Annan muistolle)

su 30.4. klo 10 liturgia ja kirkkokahvi
(kirkkokyytejä Lopen kirkolta järjestetään)

SOMERO

Ev.lut. seurakuntatalo

pe 7.4. virpovittojen siunaus kouluilla
su 21.5. klo 10 liturgia ja kirkkokahvi, panihida matkamiehenristillä ort. hautausmaalla

TOIJALA

Ev.lut. seurakuntatalo, Sontulantie 1

su 26.2. klo 10 liturgia ja kirkkokahvi
su 23.4. klo 10 liturgia, jonka jälkeen kirkkojen yhteinen ekumeeninen ateria, agapé.

PYHÄKÖT:

Hämeenlinnan kirkko

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Johannes Krysostomoksen muistolle
Eröttäjäkatu 2

Ahveniston kirkko

vanhalla hautausmaalla (Keskussairaala vastapäätä)
Pyhän Johannes Kastajan mestauksen muistolle
Isännöitsijä: Yrjö Usvasalo Puh. (03) 671 6240

YHTEYSTIEDOT:

Kirkkoherranvirasto

avoinna ti, ke, pe klo 9.30–12, puh. (03) 616 5228, fax (03) 616 5248,
sähköposti: hameenlinna@ort.fi

Kirkkoherra: Markku Aroma

puh. (03) 616 5229 (virkaahuone), (03) 612 7166 (koti) sähköposti:
maukku@hotmail.com

Kanttori: Leena Lomu

puh. (03) 618 4254, 040 707 6715, sähköposti: leena.lomu@pp.inet.fi

Muu papisto: pastori Kai Sahlberg

puh. (019) 733 911, 0400 107 232, sähköposti: kai.sahlberg@hotmail.com

pastori Mikael Sundkvist,

puh. (03) 684 6050, sähköposti: mikael.sundkvist@joensuu.fi

Muistathan tarkistaa verotietosi!

Jos olet vuoden 2005 aikana liittynyt seurakunnan jäseneksi, ole hyvä ja tarkista verotietosi. Verotietojen päivityksissä on joidenkin kohdalla ilmennyt ongelmia, ja kirkollisvero on kohdistunut entiseen seurakuntaan. Jos huomaat virheen kirkollisverosi verotiedoissa, ota yhteyttä vero toimistoosi ja pyydä oikaisua.

Hämeenlinnan seurakunnan perheutisia

KASTETTU:

Juri Markus Hyvönen

TUONILMAISIIN:

Maria Sibakov, Ksenia Soreli,
Raïli Ahkola, Seppo Sergej
Sosunov, Nadeshda Salo

TERVETULO SEURAKUNTAAN:

Tatjana Latosuo, Johannes Louni,
Luukas Louni, Marja Riikka Louni,
Lea Tuula Jelisejeff, Timo Jarno
Johannes Salmensuu, Reetta
Maija Mäyrä, Matti Olavi Mäyrä,
Anna Christina Kajaste-Rudnitski,
Juri Sergejevits Kajaste- Rudnitski,
Raïli Kaarina Kajaste-Rudnitskaja,
Nadja Varkoi, Mika Petteri
Kuokkanen, Jarmo Tapio
Lahtoniemi, Jani Lauri Kristian
Tulehmo, Seija Sinikka Kurri,
Satu Maria Ojala, Arvo Kalevi
Penttonen, Leila Tauru

Ortodoksisuus tutuksi -kurssi

Kurssi järjestetään Hämeenlinnan ortodoksisessa seurakunnassa keväällä 2006

Paikka ja aika: Seurakuntakoti, Matti Alangonkatu 11 A,
joka toinen keskiviikko klo 18.30.

OHJELMA:

- ke 8.3. Kirkko pelastuksen paikkana: kirkko ja sakramentit
- ke 22.3. Raamattu elää kirkossa
- ke 5.4. Suuri viikko ja pääsiäinen ortodoksisessa perinteessä
- ke 19.4. Ortodoksinen ihmiskäsitys
- ke 3.5. Ikonien teologiaa
- ke 17.5. Ortodoksisen kirkon jumalanpalvelukset ja niiden sanoma

Piirin vetäjänä toimii isä **Markus**, puh. (03) 612 7166 (koti)
tai (03) 616 5229 (virasto).

Tervetuloa mukaan kauempaakin!

Paasto johdattaa meidät toisen luo – Jumalan ja lähimmäisen

Olemme aloittamassa suuren paaston matkaa, joka johdattaa meidät synnistä vapauteen, kuolemasta elämään. Se on todellakin meidän “exodusemme” kohti Jumaalan valtakuntaa ja sen uuteen elämään.

Joillekin paasto merkitsee vain tietynlaista ruokavaliota, ja jotkut taas sanovat paastoavansa “vain henkisesti ja hengellisesti” eivätkä ole paastonajan ruokaan liittyvistä rajoituksista kiinnostuneita. Kirkon perinteessä nämä paaston kaksi puolta liittyvät erottamattomasti toisiinsa ja auttavat meitä yhdessä pääsemään paaston todelliseen päämäärään: vapauteen omasta itsekkyydestämme ja itsekeskyydestämme, joiden kautta synty meitä hallitsee, Jumalan ja lähimmäis-

temme luo eli palvelemaan ja rakastamaan Kristusta lähimmäisessämme.

Varhaisen kirkon elämässä paaston tarkoituksena ei ollut vain johonkin juhlaan tai tehtävään valmistautuminen, vaan kristityt paastosivat, jotta heillä olisi enemmän annettavaa niille, jotka meidän apuamme tarvitsevat. Paastonajan yksinkertainen elämäntyyli, johon kuuluu yksinkertainen ja halpa ruokavalio (“myös kattiloiden tulisi saada levätä paastonaikana”), huvitusten ja kaikkien turhien elämälle ei välttämättömien asioiden karttaminen ja karsiminen, rukous, katumus ja hiljentyminen, kaiken pahan ja synnin karttaminen, auttavat meitä tässä tehtävässä ja tekevät myös fyysisestä paastostam-

me “mielekkäämmän”, koska näin luopumisen kautta me voimme auttaa hädässä olevia lähimmäisiämme ja antaa heille paremman elämän mahdollisuuden.

Tällä tavoin paasto johdattaa meidät pois omasta itsestämme kohtaamaan ja palvelemaan Kristusta apuamme tarvitsevassa lähimmäisessämme lähellä ja kaukana, sillä “sen, minkä te olette tehneet yhdelle minun vähimmäistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.” Näin Vapahtaja itse meitä opettaa, ja tälle palvelevan rakkauden tielle hän kutsuu meitä vaeltamaan aivan erityisellä tavalla tänä suuren paaston aikana, joka on meille annettu lahja ja mahdollisuus kasvaa ihmisinä kohti “Jumalan kuvaa ja kaltaisuutta”.

isä **Markus Aroma**

HÄMEENLINNA Toimintaa ja tapahtumia

DIAKONIASEURA

Pj. Gaius Sahlberg, puh. (019) 733 911 / 0400 107 232

Diakoniaseura kokoontuu seuraavasti:

- su 26.2. kirkkokahvi klo 12.30 vuosikokous
- su 19.3. kirkkokahvi, alustus isä Andreas Larikka
- su 23.4. kirkkokahvi
- su 7.5. vanhusten kirkkopyhä. Piispa Arsenin vierailu, seniorien omaisia pyydetään auttamaan kirkkokyytien järjestämisessä

IKONIPIIRI

Op. Pasi-Mikael Huovinen, puh. 041 576 6143

Lukukausimaksu: 30 € oman seurakunnan jäseniltä / 50 € muilta.

- Piiri kokoontuu seurakuntasalissa perjantai-iltoina: I ryhmä klo 15-18 ja II ryhmä klo 18-21.
- Kevään kokoontumiset: 24.2., 10.3., 24.3., 7.4., 21.4., 5.5. ja 19.5.

“IKONI EVANKELIUMIN VÄLIKAPPALEENA” –näyttely 7.-21.5.2006. Näyttelyn avaus seurakuntasalissa liturgian jälkeen 7.5., ja päätöspäivänä 21.5. ikonipiiri järjestää kirkkokahvit apajaisineen.

KIRKKOKUORO

Leena Lomu, puh. (03) 618 4254 / 040 707 6715.

Mikäli kirkkolaulu kiinnostaa, ota yhteyttä. Uudet laulajat ovat aina tervetulleita! Kuoroharjoitukset siirtyvät paaston ajaksi 13.3. alkaen maanantai-iltaan klo 17-19.

Kirkkaalla viikolla ei ole harjoituksia. Pääsiäisen jälkeen seuraavat keskiviikkoiset harjoitukset ovat 26.4.

KYYRÖLÄLÄISTEN KERHO

Pj. Antonina Sosunov-Perälä, puh. (03) 612 5850 / 040 721 8436

- 26.2. laskiainen, liturgian jälkeen blinejä seurakuntakodilla
- 12.3. kirkkokahvit, kevätkokous
- 9.4. palmusunnuntai, perinteinen tattikeitto

KÄSITYÖKERHO

Ohjaajat: Anneli Ahtola, puh. (03) 612 1369 ja Riitta Rumbin, puh. (03) 617 1041

Tule mukaan valmistamaan kirkkotekstiilejä. Vielä ehdit mukaan!

- Käsityökerho kokoontuu kuukauden viimeisenä maanantaina klo 15 seurakuntasalissa: 27.2., 27.3., 24.4. ja 29.5.

MIESTENKERHO

Vetäjä: Jouni Korhonen, puh. (03) 617 8877 / 050 345 3136

Miesten toimintapiiri on tarkoitettu kaikille miehille. Kerho kokoontuu pääsääntöisesti *kuukauden viimeisenä sunnuntaina seurakuntasalissa klo 15* alkaen tai jossain muualla sovittuun kohteeseen.

- Helmikuussa sovintosunnuntaina 26. päivänä ajankohdalla on poikkeuksellisesti klo 16, josta siirrytään sitten yhdessä ehtoopalvelukseen klo 18. Seuraavat kokoontumiset: 26.3., 23.4. ja 28.5.

SINAPINSIEMENKERHO

Seurakunnan Antoninamummu

Kerho kokoontuu joka toinen sunnuntai kirkon alakerrassa kerhohuoneella alkaen klo 9.50.

Mummo kertoo erilaisia tarinoita ja opettaa kirkollisia tapoja. Kerhossa askarrellaan, piirittää ja siirrytään lopuksi kirkkoon nauttimaan pyhää ehtoollista.

● Kevätkauden kokoontumiskerrat: 26.2., 12.3., 26.3., 9.4., 23.4., ja 7.5.

TIISTAISEURA

Puheenjohtajan tehtäviä hoitaa väliaikaisesti Leena Lomu

Seura kokoontuu joka kolmas tiistai klo 17 seurakuntasalissa tai jonkun kodissa. Tiistaiseuran alussa nautitaan yhdessä kahvit, jonka jälkeen yleensä kuunnellaan hengellisestä aiheesta oleva alustus. Keskustellaan ja ollaan yhdessä.

● Kokoontumisillat: tilaisuuden 21.2. yhteydessä pidetään vuosikokous, 14.3., 4.4., 25.4. ja 16.5.

VENÄJÄNKIELINEN ORTODOKSIPIIRI

Op. Viktor Maksimovski, puh. 050 461 7381, sähköposti: maksimovski@hotmail.com

Piiri kokoontuu kuukauden viimeinen sunnuntai liturgian jälkeen klo 12 seurakuntasalissa tai kirkkoherranhuoneessa. Käydään läpi ortodoksisen kirkon oppia, perinnettä ja Raamattua.

● su 26.3. "Maahanmuuttajat mukaan" –kahvitilaisuus liturgian jälkeen, jonne kaikki ovat tervetulleita!

Hämeenlinnan, Tampereen ja Turun seurakuntien yhteinen KRISTINOPPIKOULULEIRI

Julkujärven leirikeskuksessa Ylöjärvellä 15.-23.7.2006

Haminan, Hämeenlinnan ja Lahden seurakuntien yhteinen LASTEN KESÄLEIRI

Kesijärven leirikeskudessa Loppella 31.7.-6.8.2006

- Pienten leiri 31.7.-3.8. (1. ja 2. lk.)
  - Isompien leiri 3.-6.8. (3-8 lk.)
- Leiristä enemmän seuraavassa numerossa.

HUOM!

Mahdollisista muutoksista ilmoitetaan perjantain Hämeen Sanomissa seurakuntapalstalla. Voit myös katsoa muutokset netistä.

KIITOS

Kiitämme Turun tiistaiseuraa ja Hämeenlinnan ortodoksista seurakuntaa sekä kaikkia teitä, jotka osallistuite varojen keräämiseen ja joulupakettien tekemiseen Pietarin lastenkodin lapsille. Kiitämme myös avustalahjoittajia ja talkootyöhön

osallistuneita.

Suokoon Herra Teille Monia Armorikkaita Vuosia!

Liturgian jälkeen 18.12. Toijalassa, isä Gaius ja Raija Toivonen.

LÄMMIN KIITOS

Kiitan lämpimästi KP metropoliittaa Ambrosiusta sekä Hämeenlinnan seurakuntaa saamastani huomionosoituksesta. Kiitokseni myös Isä Gaiukselle. **Raija Toivonen**, Toijala

Avustusmatkalla Pietarissa juliaanisenä jouluna

HÄMEENLINNAN ortodoksisen seurakunnan avustusmatka Pietariin tehtiin tällä kertaa tammikuun alussa. Lastenkoti 6:n lapset saivat joululahjansa vierailta vanhana jouluna 7.1.2006. Avustustavaraa vietiin lisäksi vauvasairaalaan ja ensimmäistä kertaa myös Kelton luterilaiseen seurakuntaan vanhuksille jaettavaksi.

Venäjällä joulua vietetään samaan aikaan meidän teofaniamme kanssa. Nevski Prospekt kylpi jouluvaihtoa, ja hotelli Moskovian viereiseen Aleksanteri Nevskin luostariin johti joulunaluspäivinä jatkuva ihmisvirta.

Jouluyönä luostarin kirkko alkoi täyttyä jo tuntia ennen palveluksen alkua klo 24:ää. Ilahduttavaa oli erityisesti

Meidän kaikkien matkalla mukana olleiden puolesta

Antonina Sosunov-Perälä

Hämeenlinnasta toimitettiin vaateapua myös Kelton luterilaiseen seurakuntaan vanhuksille jaettavaksi. Kuvassa etualalla kantamassa Sylvia Hanioja.

Kuva: Heli Lihavainen

nuorten ja nuorten aikuisten runsas määrä. Mieleen nousivat Kelton seurakunnassa kuullut kertomukset, kuinka 1960-70 – luvulla millisi hajotti hautausmaalle jumalanpalvelukseen kokoontuneet kristittyjen joukot. Ainakin hengellisestä vapaudesta voidaan nyt nauttia.

Kelton seurakunta tuli yhdeksi kohteeksemme, koska avustustavaraa kertyi runsaasti ja kohde kiinnosti 35-henkistä ekumeenista matkaseuruetamme. Inkerin kirkon juuret ulottuvat Stolbovan rauhaan 1617, jolloin alue liitettiin Ruotsiin ja asutettiin Karjalan ja Savon talonpojilla.

Hyvät yhteydet Venäjän ortodoksiseen kirkkoon

Inkerin kirkon koulutuskeskus, jossa myös ruokaillimme, sijaitsee 17 km Pietarista itään Kolbinon kylässä. Keskusta ylläpitää Suomen Lähetysseura, ja siellä ahkeroi vuosittain 150-200 monikielistä opiskelijaa, joista koulutaan kirkon työntekijöitä 74 seurakunnan palvelukseen eri puolille Venäjää.

Koulutuskeskuksen rehtori **Tapio Karjalainen** kertoi, että Stalinin vainoissa kovia koke-

neella Inkerin kirkolla on nykyisin erittäin hyvät yhteydet Venäjän ortodoksisen kirkkoon, joka pitää sitä veljeskirkkonaan, "tosin hiukan hairahtuneena sellaisena".

Kelton uusi kirkko on valmistunut suomalaisvoimin vuonna 1992, ja siellä sunnuntaisin pidettäviin aamujumalanpalveluksiin osallistuu parisataa henkeä eli 40 % seurakunnan jäsenistä! Käytössä on inkeriläisen **Mooses Putron** (1849-1919) säveltämä messu, jonka aikana seistään paljon. Muutkaan ortodoksivaikutteet, muun muassa sadon siunaaminen ja ristisaatot, eivät ole Inkerin kirkolle vieraita.

Avustustyön kohteita ja muotoja pohditaan

Tapio Karjalaisen mukaan Venäjällä on tällä hetkellä suurta

hengellistä etsintää, ja lapsia ja nuoria osallistuu paljon kirkon tapahtumiin. Voimakkainta Inkerin kirkon kasvu on Keski-Venäjällä luonnonsukuntoa harjoittavien suomensukuisten marien, udmurttien ja komien parissa.

Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta on toimittanut vaa-teapua Pietarin lastenkoti 6:een vuodesta 1998. Venäjän talouskasvu näkyy paitsi Pietarin katukuvassa myös avustuskohteissa. Alkuaikojen aineellista puutetta on nyt vaikeampi havaita.

Jo matkan aikana pohdittiin avustustoiminnan suuntaamista uusiin, syrjäisempiin kohteisiin. Myös avustusmuotojaarvoidaan uudelleen, koska käytetyn vaatevaran lajittelu ja pakkaaminen Hämeenlinnassa vaatii vähiltä talkoolaisilta valtavasti työtä. **Mikko Junes**

Nuorisotyö pohdinnassa

Hämeenlinnan nuorisotyötoimikunta oli kutsunut yhteiseen neuvotteluun seurakunnan alueen uskonnonopettajat lauantaina 28. tammikuuta. Tapaamisessa tutustuttiin uskonnonopetuksen tilanteeseen eri puolilla seurakuntaa ja pohdittiin yhteistyön mahdollisuuksia. Myös seurakunnan antama tuki opettajille nousi esiin keskusteluissa.

Uutta suunnittelemassa kanttori Leena Lomu (vas.) lapsineen, Riitta Rantilä, Sirpa Timonen, Päivi Korhonen ja Kastehelmi Aho (Toijalan uskonnonopettaja).

Metropoliitta Ambrosius on myöntänyt siunauskirjan Anneli Nuoranteelle Forssasta ja Heikki ja Maarit Halmeelle (kuvassa keskellä) Somerolta.

PAASTOKONSERTTI

Hämeenlinnan ev.lut. kirkossa
su 19.3. klo 18.

Tampereen ortodoksisessa kirkossa
su 9.4. klo 19

Tampereen ortodoksisen kirkon kuoro
Johtajana **Risto Matsi**, dir.cant.
Runot lausuntataiteilija **Annikki Limatius**.

Ohjelma 10/5 €.

Tervetuloa

KRETTAN MATKA RETHYMNONIIN 9.-16.6.2006

Ikonipiiriläisille ja muille
ortodoksisesta perinteestä
kiinnostuneille

Majoitus (ja matkan hinta):
Daizy huoneistohotellissa ***+
kahden hengen yksiossa (595,60) tai
kaksiossa (613,60).

Alustavassa ohjelmassa mm. arkeologinen
museo, kirkollismuseo, Neljän marttyyrin
kirkko, Arkadian luostari.

Varaukset ja tiedustelut: Leena Lomu
p. 040 707 6715 /leena.lomu@pp.inet.fi

TULETKO YSTÄVÄKSI? TARVITSETKO YSTÄVÄÄ?

*Anna aikaasi, läsnäoloasi,
huole vierellä hetki,
ole lähellä*

Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta on alustavasti
vapaaehtoisuuden perustava yhteistyöryhmä.

Katsoimme sinut matkan suunnittelun vaiheissa ja
toivomme mahdollisuuksien mukaan seurakunnan jäseniä.
Toivomme myös iloa, läsnäoloa, runsaasti kassapöytätyötä,
siunausta, kirkon kirkon tai vain vierellä oloa.

Tule kuuntelemaan ohjeita monista seurakuntalaisille
toukokuun 9.3.2006 klo 18

(Osoite: Asekatu 11)

Maksaa myös kokouksessa alustamiseksi Sille Agneta
Häkkinen ort. arkun vapauttamisryhmän kanssa.

Tervetuloa!

Ohjelmasta tiedustelut

Seurakunnan kassa: Leena Lomu 040 707 6715
Matti Aho 040 707 6715

VIRPOVITSATALKOOT la 8.4.2006 klo 10-16.30 Hämeenlinnan ort. srk-salissa (Matti Alangonkatu 11)

Valmistetaan yhdessä kauniita
paperikukkasin koristeltuja vitsoja. Ota
mukaasi pajunkissoja, omat sakset ja
iloinen mieli. Lapsille mehutarjoilu.
Valmiit vitset vietiään vigiliaan siunattaviksi.

Hämeenlinnan seurakunnan talous kunnossa

KP Helsingin metropoliitta Ambrosius suoritti seurakunnantarkastuksen Hämeenlinnassa 11.–13. marraskuuta 2005

Metropoliitta
Ambrosius
kertoi
tarkastuksen
tuloksista.

Liturgian jälkeen pidetyssä seurakunnankokouksessa metropoliitta kiinnitti huomiota erityisesti kahteen seikkaan: vuodelta 1962 olevan kirkkorakennuksen peruskorjaustarpeeseen ja maahanmuuttajatyöhön. Hämeenlinnan kaupungin taholta oli tarkastuksen yhteydessä tiedusteltu seurakunnan hakukkuutta saada TYT:n käytössä oleva entinen varuskuntakirkko takaisin kirkolliseen käyttöön.

Metropoliitan mukaan molemmat vaihtoehdot, nykyisen kirkon peruskorjaus tai varuskuntakirkon saneeraus, kannattaa selvittää huolellisesti ilman, että kantoja lyödään ennakolta lukkoon. Hankkeiden mittaavuus huomioon ottaen kyse on useiden vuosien – ja varuskuntakirkon tapauksessa – jopa vuosikymmenien päähän ulottuvasta projektista.

Maahanmuuttajatyön osalta metropoliitta muistutti, että siihen tarvi-

KP metropoliitta Ambrosius johti liturgiapalvelusta.

taan jatkossakin seurakunnan panostusta. Maahanmuuttajille tulee järjestää kuukausittain venäjän- ja slaavinkielinen liturgia, jonka yhteydessä on mahdollisuus osallistua katumuksen sakramenttiin venäjän kielellä.

Kirkkokunnan taloudenhoitaja, ylidiaconi **Paavo Kokotti** totesi seurakunnan talouden olevan hyvällä mallilla. Seurakunta on täysin velaton, ja varojen sijoittaminen on hyvin hoidettu. Seurakunnan tuloista 71 % kertyy verotuksesta (veroprosentti 1,75) ja 22 % lähinnä osakesijoituk-

Kirkkokunnan taloudenhoitaja, ylidiaconi Paavo ja pikkuponomari Nathan.

Tarkkaavaisia kuulijoita: isä Mikael Sundkvist (vas.), piirinvalvoja, rovasti Olavi Merras, hiippakuntasihtööri, arkkimandriitta Andreas Larikka, kirkkoherra Markus Aroma sekä Yrjö Usvasalo.

sista. Sijoitusten puhdas tuotto vuonna 2004 oli 38 000 euroa.

Kokotti muistutti Hämeenlinnan kirkon ikonien restaurointitarpeesta. Kirkkokunnan viime vuonna teettämän inventaarion mukaan viisi Hämeenlinnan kirkon ikonia pitäisi kiireesti lähettää kunnostettavaksi Valamoon.

Teksti: Mikko Junes
Valokuvat: KMR

Ylpeys käy lankeemuksen edellä

OLEN TÖRMÄNNYT internetin keskustelupalstoilla mielenkiintoiseen, ehkä tavallaan huolestuttavaankin ilmiöön: ortodoksisten nuorten liialliseen omanarvontuntoon ja ylpeyteen. Sitä, että ollaan ortodokseja, pidetään jonkinlaisena paremmaksi tekävänä piirteenä, ja muita kirkkoja saatetaan nimimerkin suojista haukkua estoitta. On toki totta, että tiiviissä yhteisöissä ja varsinkin netin kaltaisissa anonyymeissä paikoissa mielipiteet helposti kärjistyvät ja tulee sanottua asioita, joita ei koko sydämestään tarkoita, mutta on otettava huomioon myös se, että maailmassa on paljon ihmisiä, joille virtuaalitoellisuus on oikea maailma. Koska huhuilla ja stereotyyppioilla on tapana levitä, saattaa käydä niin, että jonakin kauniina päivänä joku avoin ja suvaitsevainen ihminen tulee leimatuksi omahyväiseksi syrjijäksi vain koska on ortodoksi.

Olen törmännyt tällaiseen ”me olemme parhaita, muut kirkot eivät kelpaa” –ajatteluun muutamien muiden kristillisten — ja myös ei-kristillisten — yhteisöjen tapoihin ja ajatuksiin tutustuessani, mutta ortodoksisen kirkon piiristä sitä en uskonut tapaavani. Minulle on aina opetettu, että ortodoksinen kirkko on avoin paikka jokaiselle, joka haluaa hetkeksi hiljentyä, uskonnäkemyksistä riippumatta, ja että meillä suvaitaan erilaisia näkemyksiä eikä leimata kenenkään mielipidettä vääräksi. Ymmärsin nyt sortuneeni yleistyksen, sillä tokihan jokainen meistä on erilainen. Samalla ymmärsin myös sen, mitä jo edellä totesin vaarasta stereotyyppioita koko ortodoksinen kirkkokunta suvaitsemattomaksi.

Me olemme kuitenkin kristittyjä, ja esimerkinämme tulisi olla itse Jeesus Kristus. Hylkäsikö hän ihmiset vain siksi, että nämä eivät olleet samanlaisia kuin hän? Jeesus keräsi ystävikseen sellaisia ihmisiä, joita

muut eivät välttämättä arvostaneet, jopa vihasivat: publikaaneja ja köyhiä, yhteiskunnan pohjasakkaa. Kristus puhuu opetuksissaan lähimmäisenrakkaudesta, siitä että hyväksymme ihmiset sellaisina kuin he ovat. Näin meidänkin tulisi toimia, olipa

kyse sitten toiseen kirkkoon tai kansaan kuuluvasta ihmisestä, tai vaikka vain jostakusta joka on eri mieltä. En tarkoita, että tulisi olla aina samaa mieltä, mutta erilaisetkin mielipiteet pitäisi hyväksyä.

Akuliina Lehtonen

Enkelisudoku

3	4					1	5	
		6		2				7
2				5	1			8
		5	2		6		1	
			3		4			
	2		5		7	6		
6			1	7				9
9				3		2		
	7	1					3	6

SUDOKU-pelin idea

Sudokua pelataan 9 x 9 –ruudun kokoisella pelilaudalla, joka on jaettu yhdeksään pienempään 3 x 3 –ruudun kokoiseen osaan. Tarkoitus on täyttää koko pelilauta numeroilla 1-9 niin, ettei millään rivillä, sarakkeella tai 3 x 3 –ruudussa ole yhtään samaa numeroa. Vaikka pelissä pelataan numeroilla, matematiikkaa ei tarvita eli missään vaiheessa ei tarvitse esimerkiksi laskea lukuja yhteen.

Sudoku on päättelypeli. Pelissä ei ole tarkoitus vain lätkiä numeroita laudalle ja toivoa parasta. Niinkin voi pelata, mutta sillä tavalla jää varmasti pelissä jumiin jossakin vaiheessa. Huolellisella etenemisellä ruudukon saa varmasti paremmin täytettyä.

Mukavaa loogista ajatteluhetkeä kaikille

Kaksi enkeliä

Kaksi enkeliä tuli matkallaan rikkaan perheen luo yöpyäkseen heidän luonaan. Perhe oli piittaamaton, ja enkelit saivat nukkua kylmässä kellarihuoneessa. Kun he olivat menossa nukkumaan, vanhempi enkeli näki kolon seinässä ja korjasi sen. Nuorempi enkeli kysyi, miksi hän korjasi kolon. - Asiat eivät ole aina sellaisia, kuin luulemme niiden olevan.

Seuraavan yön enkelit yöpyivät köyhässä talossa. Kiltti isäntäväki jakoi päi-

vällisensä heidän kanssaan, ja enkelit saivat nukkua isäntäväen vuoteessa. Kun kaikki heräsivät seuraavana aamuna, talon ainoa elinkeino, ainoa lehmä makasi kuolleena niityllä. Nuorempi enkeli oli vihainen ja kysyi vanhemmalta, kuinka tämä voi sallia sellaisen tapahtuvan. Autoit ilkeää isäntää, mutta nämä jakoivat meidän kanssamme vähästään, ja sinä annoit heidän ainoan lehmänsä kuolla... - Asiat eivät aina ole kuin luulemme. Kun olimme kylmässä kellarissa näin, että kolossa oli kultaa, siksi korjasin kolon, jottei isäntä sitä löytäisi. Köyhään taloon tuli yöllä kuoleman enkeli noutamaan talon emäntää, joten annoin lehmän hänen sijastaan.

Asiat eivät ole niin kuin luulemme niiden olevan. Joskus tapahtuu jotain, josta olemme onnettomia. Usko, että jokainen tapaus on omaksi hyväksesi. Tulee aika, jolloin saat tietää, että jotkut ihmiset tulevat nopeasti elämäämme ja katoavat yhtä nopeasti. Joistain ihmisistä tulee ystäviämme, ja he jäävät pitkäksi ajaksi elämäämme. He jättävät jälkiä sydämeemme. Me emme enää ikinä ole entisen kaltaisia, koska opimme tuntemaan hyvän ystävän. Eilinen on historiaa. Huominen on arvoitus. Tänään on lahja, ja siksi se on nimeltään nykyisyys.

Elä ja nauti jokaisesta silmänräpäyksestä. Ota pieni enkeli, ja suojele sitä. Hän suojelee sinua.

Kalenteri- julkaisun monet ongelmat

Ortodoksisen kirjallisuuden julkaisuneuvoston julkaisema Ortodoksinen kalenteri vuonna 2006.

Ilomantsin kirkkoherra **Johannes Karhusaari** tarkastelee tämänvuotista *Ortodoksista kalenteria*. Hän on havainnut siinä monia puutteita, jotka tulisi korjata.

On syytä tarkastella tämän vuoden *Ortodoksista kalenteria*, nyt ilmestynyt on sen 112. vuosikerta. Sillä on sama keltamusta väritys kuin Kuopion Palloseurala. En halua herättää keskustelua ajanlaskusta ja suomalaisen kalenterin oikeellisuudesta enkä pääsiäisen ajankohdasta. Kysyn sen sijaan, millainen tämänvuotinen *Ortodoksinen kalenterimme* on sisältöltään?

Usein harrastelijamaisuutta

Uudesta kalenterista löytyvät liputuspäivät, pimenykset ja auringon nousu- ja laskuaikojen tiedot sekä kuun asennot Helsingin horisontin mukaan. Sivuilta 2 ja 3 on paastonajat, vainajien muistelupäivät, tieto siitä, milloin ortodoksisessa kirkossa ei vihitä avioliittoon, pääsiäinen vuosina 2006 – 2011 gregoriaanisen ja juliaanisen kalenterin mukaan, lyhenteiden ja eräiden sanojen selityksiä, paastoon liittyviä

merkkejä ja jumalanpalvelusjärjestykseen liittyvät merkit. Lisäksi todetaan, että kirkkokunnassa noudatetaan äitikirkkomme, Konstantinopolin kirkon – Kristuksen Suuren Kirkon – käytäntöä.

Varsinaisessa kalenteriosassa on mainittu jokaisen päivän kohdalla viikonpäivä, päivän pyhät muistot, liturgiset merkit tai huomautukset, luettava epistola ja evankeliumitekstit sekä juhlien parimiatekstit, mahdollinen kolehti ja nimipäivät sekä joskus muitakin merkintöjä. Näiden vieressä on noin 4 x 4 cm:n kokoinen muistiinpanotila.

Sivulta 128 alkaa tietosio ortodoksisten kirkkojen päämiehistä, Suomen kirkon tiedot ja seurakuntien tiedot virastojen aukioista, kirkoista ja rukoushuoneista, papistosta ja kanttoreista sekä muista seurakunnan työntekijöistä. Näiden jälkeen on tiedot matkapapistosta ja eläkkeellä olevasta papistosta sekä tiedot kirkkokunnan eri laitoksista ja järjestöistä. Ortodoksisten nimipäivien luetteloa seuraa kirkkokunnan tilastotietoja. Siinä tämä 175 tekstisivua käsittävä ja ulkomitoiltaan 9,5 x 16,5 cm taskukalenteri on pääpiirteissään.

Kalenterin julkaisija on *Ortodoksisen kirjallisuuden julkaisuneuvosto*, mutta varsinaisen teknisen työn

ovat vuosikymmenien aikana tehneet useat eri henkilöt, ja jälki on näkynyt usein valitettavasti amatöörimäisenä yrityksenä.

Kalenterijulkaisun monet ongelmat

Onko kalenterin suhteen jotain ongelmia? Monia. Ensinnäkin, keille kalenteri on tarkoitettu ja mikä on sen käyttötarkoitus. Toiseksi kalenterin ulkonainen koko ja sen sisältämät tiedot. Kolmanneksi on kalenterin myyntihinta ja yleinen saatavuus.

Jos asiaa lähdetään tarkastelemaan pelkästään myyntihinnasta, niin sen hinta on ostopaikasta riippuen 8 – 10 euroa, joka ei tee siitä kovin haluttua kohdetta. Tästä syystä olisi vakavasti mietittävä pienen pyhien muistot ja sunnuntaiden ja juhlapäivien luettavien tekstien sisältävän kalenterin valmistamista, joka olisi ilmainen tai kahden euron hintainen. Tällaisista jokamiehen taskukalentereista on esimerkkejä monissa paikalliskirkoissa.

Nykyisen kalenterin suurin ongelma on ns. nimipäivien kohdalla. Varsinkin, kun radiossa ilmoitetaan, että tänään viettävät ortodoksisen kalenterin mukaan nimipäiväänsä Jermi, Tarvo ja Ele (13.1); Roni ja Jehki (11.3); Turo, Siro ja Tuulo (5.4); Usti ja Teino (1.6); Jesse ja Harras

(22.6); Leimo ja Pauni (27.7); Huoti (12.8); Kaari (27.9); Jehki (15.10); Ahto ja Ohto (2.11); Minkka ja Kirmo (10.12); Vaito (19.12) jne. Tämä herättää lähinnä hilpeyttä radion kuuntelijoissa. Johanneksen päiviä on lähes joka toinen viikko jne. Kuinka löytää vietettävän pyhän nimelle järjellinen suomenkielinen vastine, tai kuka löytää omalle etunimelleen taivaallisen esirukoilijan? Nykyisen kalenterin antamat ratkaisut ovat täysin virheellisiä tai väkisin muokattuja useissa tapauksissa.

Suurin käyttäjäryhmä kalenterille on papit ja kanttorit. Palveleeko kalenteri nykyisellään tätä käyttäjäryhmää? Koska kirkkokunnaltamme puuttuu huomattava osa jumalanpalveluskirjallisuutta ja liturgiikan tuntemus vaativatonta, ovat kalenterin antamat ohjeet lähes ainoita, mistä syystä niin moni asia jää ilmaan tai tehdään väärin.

Kalenteriin merkityt juhlat

Kalenterissa on otsikko: *Jumalanpalvelusjärjestykseen liittyvät merkit*. Näitä merkkejä ovat seuraavat:

☩ = pieni juhla, suuri ylistysveisu lauletaan,

☩☩ = keskiarvoinen juhla, ei vigiliaa. Ehtoopalveluksessa ”Autuas se mies”, saatto ja kolme parimaa. Aamupalveluksessa polyleo, evankeliumi ja suuri ylistysveisu.

☩☩☩ = keskiarvoinen juhla, vigilia toimitetaan.

* = suuri juhla, erityinen juhlapalvelus.

Ensinnäkin pitäisi määritellä näiden juhlien keskinäinen arvojärjestys uudelleen. Muiden paikalliskirkkojen kalentereissa on moni yleisortodoksinen pyhän muisto painotettu eri tavalla. Toiseksi olisi selvitettävä käsite *vigilia*. Onko se lauantai-iltainen ja juhlien aattona toimitettava kokoelma ehto- ja aamupalveluksesta valittuja

tekstejä, kestoltaan hie-
man yli tunnin, vai todelli-
nen ”kokooinen vigilia”.
Olen aina ihmetellyt, mikä
ero on näiden ohjeiden ”vi-
giliaa ei toimiteta” ja ”vigi-
lia toimitetaan” välillä?

”Autuasta miestä” ei
aina lauleta, polyeleota ei
toimiteta aina, näihin oh-
jeet selviävät jumalanpal-
veluskirjallisuudesta. Mikä
on ”erityinen juhlapalve-
lus” tai ”toimitettiin juhla-
linen jumalanpalvelus”,
jota ilmausta tapaa erilai-
sen tapahtumien uutisoi-
nissa.

Kalenterissa annetaan
päiviä 6.1. ja 25.12. koski-
en ohje: ”Vigilia alkaa suu-
rella ehtoönjälkeisellä pal-
veluksella”. Miksi? Jos 5.1.
olisi toimitettu iltapäivällä
suuri ehtoopalvelus ja Ba-
sileioksen liturgia, niin
asia olisi looginen, mutta
ei ole mitään mieltä siinä,
että 5.1. ehtoopalvelus ja
liturgia toimitetaan aamu-
lla, jota kummallisuutta ta-
pahtuu, että ”vigilia” aloi-
tetaan ehtoönjälkeisen pal-
veluksen lyhennelmällä il-
lalla. Kuinka olisi pitänyt
toimia? Illalla 5.1. palvelus
alkoi suurella ehtoopalve-
luksella, luettiin 13 parimi-
aa, hartauden ektenia,
”Suo Herra...”, anomusek-
tenia, litanian stikiirat jne.

Tänä vuonna Kristuk-
sen syntymäjuhla sattuu
maanantaiksi, ja kalente-
rin ohje kertoo: ”Vigilia al-
kaa suurella ehtoönjälkei-
sellä palveluksella.” Ohje
täytyy ainoastaan siinä ta-
pauksessa, että sunnuntai-
na (joulu-aattona) toimita-
taan suuri ehtoopalvelus
”iltapäivällä” ja puolenyön
aikaan aloitetaan ”kokoöi-
nen vigilia” eli suuri eh-
toönjälkeinen palvelus, aam-
upalvelus ja liturgia, jol-
loin palvelus loppuu jos-
kus kello viiden-kuuden
aikaan aamulla! Missä täl-
lainen on realistista, kun
tuntemme suomalaisten
joulunviettotavat? Kuinka
tulee toimia liturgisten oh-
jeiden mukaan? Lauantai-
iltana ja sunnuntai-aamuna
veisataan Kristuksen syn-
tymää edeltävän sunnun-

tain palvelus. Samana sun-
nuntaina illalla lauletaan
juhlan suuri ehtoopalve-
lus. Maanantaina lauletaan
aamupalvelus sekä Basi-
leios Suuren liturgia.

”Vigilia alkaa suurella
ehtoönjälkeisellä palvelu-
ksella” on useina vuosina
merkitty myös 25.3. Juma-
lansynnyttäjän ilmestys-
juhlan ohjeeksi. Tänä
vuonna sitä ei anneta oh-
jeeksi, mikä on aivan oi-
kein. Juhla sattuu tänä
vuonna paaston neljännen
viikon lauantaiksi, niinpä
ei juhlan aattona (24.3.)
toimiteta ennen pyhitetty-
jen lahjain liturgiaa, vaan
perjantai-aamuna aamupal-
velus ja hetket, ja illalla
toimitetaan suuri ehtoopal-
velus ja juhlapäivän aamu-
na aamupalvelus ja Kry-
sostomoksen liturgia.

Typikonin oikea ymmärtäminen

Jumalanpalveluskirjali-
suuteen kuulu sellainen
teos kuin *Typikon* – ”sään-
tö – ohjekirja”.

Liian usein Typikonin
tulkitaan ja siitä etsitään
vastausta siihen, miten ju-
malanpalvelusta toimita-
taan unohtaen, että Typi-
kon edellyttää jumalanpal-
velustradition olemassa-
oloa, joka on löydettävissä
muusta liturgisesta perus-
kirjallisuudesta, kuten Ok-
toehoksesta, Triodionista,
Pentekostarionista, Mine-
asta, Euhologionista, Oro-
logionista, Psaltarista, Sy-
naksarionista ja Irmologio-
nista. Periaatteena on, että
Typikon ohjaa vain niitä ti-
lanteita, joihin muut kirjat
eivät vastausta anna.

Kaiken perustana on
siis liturgisen *ordon* histori-
allisen kehityksen tunte-
minen. Typikonin tuntemi-
nen itsessään ei riitä, on
tunnettava jumalanpalve-
luksen muoto, sen keskei-
set elementit ja niiden sa-
noma. Typikonista ja sen
käytöstä voi muodostaa
mielipiteitä vasta, kun si-
hen on tutustuttu osana
historiaa. Puhuminen ju-
malanpalvelusten muuttu-
mattomuudesta, tai vain

yhdestä oikeasta Typiko-
nista, on edellä esitettyjen
historiallisten seikkojen
valossa mahdotonta. Typi-
konin ei voi siis käsittää
pelkästään ulkonaisia oh-
jeita antavana teknisenä
manuaalina, vaan se on
myös ohje siitä kokemuk-
sesta, jolla isät ovat val-
mistaneet itsellensä tien
taivaan kirkkauteen ja jolla
he meitä opastavat tälle sa-
malle tielle.

Konstantinopolin käytäntö

Koska kalenterissa maini-
taan kirkkokunnassa toi-

Dimitrios, ei Demetrios.
Tämä ongelma vaivaa eri-
tyisesti uutta julkaistavaa
Synaksarionia.

Ratkaisun suuntaaminen

Tässä olen nostanut esiin
muutamia havaintoja ja
kysymyksiä. Mikä olisi rat-
kaisu? Kirkkokuntamme
on pieni, ja kalenterien ko-
konaistarve ei ole monia-
kaan satoja. Olisiko siirryt-
tävä kalenterin osalta in-
ternetissä julkaistavaan
versioon? Vaikka se ei olisi
mitenkään mahdoton rat-
kaisu, se ei olisi lopullinen

Ortodoksisen kalenterin sisäsivuilta.

mitettävän äitikirkon,
Konstantinopolin kirkon –
Kristuksen Suuren kirkon –
käytäntöä, olisi sitä myös
noudatettava. Monien py-
hien muistot ovat aivan ih-
meellisellä paikalla verrat-
tuna konstantinopolilai-
seen tai muiden paikallis-
kirkkojen kalentereihin.
Muutama esimerkki: 12.1.
p. Savva, Serbian arkki-
piispa, tämän muiston oi-
kea päivä on 14.1.; 20.3.
m. Fotini Samarialainen,
po. 26.2.; 9.5. p. Nikolaok-
sen reliikkien siirto Bariin
Italiaan, po. 20.5.

Kreikkalaisten nimien
kohdalla pitäisi päästä pois
ns. erasmialaisesta kirjoi-
tustasusta, esimerkiksi van-
han kreikan pitkä e-kirjain
lausutaan nykyään i eikä e:

ratkaisu, koska kirkkokun-
nan papiston joukossa on
niitä, jotka eivät osaa tai
halua käyttää edes matka-
puhelinta! Painetun kalen-
terin koko pitäisi muuttaa
A5-kokoiseksi, jossa olisi
reilusti päivittäistä muis-
tiinpanotilaa. Siviilikalen-
terisissa lauantaan ja sun-
nuntain kohdalla tämä tila
on minimaalinen, ja arki-
päivien kohdalla tilaa kyllä
löytyy. Kalenterissa olisi
julkaistava selkeät juma-
lanpalvelusohjeet, ja käy-
tetty kirjasinkoko olisi ol-
tava huomattavasti suu-
rempi. Millainen painoasu
ja ulkomuoto kalenterille –
siinä on monien muiden
kysymyksien lisäksi poh-
dittavaa kalenterin julkai-
sijalle ja sen tekijälle. ■

Athos

kirkon majakka

Rolf Hernberg kertoo vaikutelmistaan pyhäältä Athosvuorelta Kreikasta

Pohjois-Kreikan rannikosta ulkoneva Halikidikin niemimaa hyväilee käden muotoisena Aigeian meren aaltoja. Kädestä on näkyvissä kolme sormea. Näistä sormen muotoisista niemistä itäisimmän kärjen tuntumassa jylhä Athosvuori kohoaa kohti taivasta yli kahden kilometrin korkeuteen. Koko Athosvuorta kannattava niemi muodostaa alueen, joka varmasti on yksi Euroopan erikoisimmista paikoista – ellei kaikkein erikoisin. Niemi kuuluu Kreikan tasavaltaan itse-

hallintoalueena.

Niemeä asustaa tänä päivänä noin kaksituhatta ortodoksimunkkia. Heidän kotinaan on kaksikymmentä luostaria ja lisäksi kymmeniä sivuluostareita eli skiiittoja, sekä pienempiä asumuksia, kuten keljoja ja erakkoloita. Alueen itsehallintovaltaa pitää Pyhä Neuvosto, johon luostarit valitsevat edustajansa. Hengellisesti Athos, eli *Agion Oros* – Pyhä Vuori – kuten kreikkalaiset itse sanovat, on Konstantinopolin ekumeenisen patriarkan **Bartolomeoksen** alainen.

Perimätietoa

Perimätiedon mukaan Jumalanäiti oli yhdessä apostoli **Johannes Teologin** kanssa merimatalla tapaamaan Kyproksen piispaa **Lasarusta** – juuri häntä, jonka Kristus oli herättänyt kuolleista. Kuitenkin myrsky yllätti matkalaiset ja laiva ajelehti pitkään painautuen lopulta rantaan Athoksen itärannikon siihen kohtaan, missä tänään on Ivironin luostari. Jumalanäiti ihastui kohtamaansa vehreään, paratiisimaiseen luontoon ja pyysi niemeä Pojaltaan lahjak-

Dionysioksen luostari Athoksen länsirannikolla. Taustalla Athosvuoren huippu.

Kuva: Rolf Hernberg

si. Silloin kuului taivaasta ääni, joka lausui: ”Olkoon tämä paikka sinun arpaosasi, sinun puutarhasi, pelastuksen satama niille, jotka etsivät pelastusta”. Näin sai alkunsa se, mikä myös nimitetään Jumalanäidin Puutarhaksi.

Yli tuhannen vuoden takaa

Pyhän vuoren nykyisistä luostareista vanhimmat ovat yli tuhannen vuoden ikäisiä. Vanhin niistä, Suuri Lavra, on perustettu vuonna 963 jKr. Aikaisemmin ensimmäisellä vuosituhannella Athoksella oli useita luostareita. Ne eivät ole säilyneet, ja niistä on tietoa melko niukasti. Toisen vuosituhannen alussa Athoksella luostarilaitos kehittyi nopeasti munkkien lukumäärän kasvaessa yli kahteenkymmeneentuhanteen. Athoksen luostarit joutuivat kärsimään suuresti ensiksi lännen ristiretkistä ja myöhemmin turkkilaisvallasta, jota kesti usean vuosisadan ajan. Sulttaanit sallivat luostarien toimia, mutta sortivat niitä raskailla veroilla ja määräyksillä, jotka käytännössä suuressa määrin estivät uudis- ja korjausrakennustoiminnan. Kreikan vapauduttua osmanien vallasta 1800-luvulla alkoi Athoksella uusi kukoistuskauti. 1900-luvulle tultaessa munkkien lukumäärä oli kasvanut yli kuudentuhannen.

Eri kansallisuuksia

Niin vaikeina kuin hyvinäkin aikoina Athoksen luostarien toiminta on riippunut lahjoituksista. Niitä tuli paljon myös Kreikan ulkopuolelta Venäjältä ja Balkanin alueelta. Vastavasti myös luostarit edustavat eri kansallisuuksia. Venäläiset munkit olivat 1900-luvun alussa jopa

enemmistönä Pyhällä vuorella. Lokakuun vallankumous muutti äkkiä tämän tilanteen. Tänäpä Pyhän vuoren 20 luostarista yksi on venäläinen, yksi bulgarialainen, yksi serbialainen ja loput kreikkalaisia. Lisäksi skiitoista kaksi on romanialaista ja yksi bulgarialainen.

Toinen maailmansota ei aiheuttanut Pyhälle vuorelle merkittäviä vaurioita. Sodan jälkeisinä vuosikymmeninä luostarien asukasluvu kuitenkin hiipui. Suuren Lavran 1000-vuotisjuhlaa vietettiin vuonna 1963 lähinnä hautajaistunnelmissa harvan uskoessa enää silloin Pyhän vuoren tulevaisuuteen.

Uudistukset päässeet vauhtiin

Minulla oli tilaisuus vieraillla ensimmäistä kertaa Pyhällä vuorella vuoden 2005 syyskuussa kahdeksan päivän ajan. Vierailuohjelmaan mahtui kaksitoista luostaria ja kaksi skiittaa siitäkin huolimatta, että kesken matkamme sattui neljännesvuosisadan rankin sade, mikä pakotti meidät muuttamaan alkuperäistä matkasuunnitelmaa.

Ulkoiset merkit viestivät alusta saakka matkailiselle viime vuosikymmenten aikana tapahtuneesta käänteestä: Athoksella menee tänään "lujaa". Luostarien ikivanhat muurit ovat rakennustelineiden peittämiä, ja nostokurjet kilpailevat sypressien kanssa ilmatilasta rakennusten taustalla. Asuintilat ja vieraiden majoitustilat ovat kunnostetut, siistit ja kauniit. Peseytymis- ja saniteettitilat tarjoavat kaikki tarvittavat peruspalvelut. Uusia energiajärjestelmiä asennetaan vuosisataisten muurien sisään. Aurinkoenergia tuntuu olevan muodissa, eikä ihme. Meikin saimme ennen sateen alkamista nauttia Athoksen auringonpahteesta.

Joidenkin mielestä

Vanhus Paisioksen keljan puutarhassa rovasti Markus Petsalo.

Valokuva: Rolf Hernberg

vauhti on nyt liiankin kova. Esimerkiksi maanteiden rakentaminen ei kaikkia miellytä. Perinteisesti kuljetukset on hoidettu muuleilla, eikä tämä perinne ole loppunut tänäänkään. Suoraa maantieyhteyttä ulkomaailmaan ei ole, vaan Athokselle matkustetaan edelleen laivalla pienestä Ouranopoliksen kaupungista. Athoksen sisäistä maantietieverkostoa pitkin on nykyisin yhteys kaikkiin luostareihin kahta lukuun ottamatta, ja niillä kahdella maanteistä sivussa olevalla luostarilla on hyvät laivayhteydet. Pyhiinvaeltajan käytettävissä on taksibussit. Niemen eteläkärjen alue, joka on Athosvuoren rinnettä, on edelleen vain polkujen varassa. Sillä alueella on lukuisia skiittoja ja erakkoita.

Vuosituhantinen rauha ennallaan

Teknisestä edistyksestä huolimatta ensikertalaiselle syntyi vaikutelma, että jumalanpalveluksien ja muun luostarielämän vuosituhantinen rauha on Athoksella ennallaan. Luostareissa eletään tänäkin päivänä bysanttilaisen vuorokausijanlaskun mukaan luonnon tahtiin. Päivä alkaa auringon laskusta. Viikon välein kellot sää-

detään uudelleen auringon mukaan. Toki moni munkki pitää taskussaan kahta kelloa, mikä varmaan on tarpeen, ainakin jos pitää opastaa pelkästään normaaliaikaan tottuneita pyhiinvaeltajia.

Rukous, työ, lepo

Luostarin asukkaan vuorokausi jakautuu kolmeen karkeasti ottaen yhtä pitkään osaan, eli rukoukseen, työhön ja lepoon. Nykyään kaikki Athoksen luostarit ovat palanneet koinobiaaliseen eli yhteiselämään perustuvaan järjestykseen. Jotkut luostareista ovat välillä olleet ns. idiorymisiä luostareita, joissa munkeilla oli laaja vapaus järjestää itse oman elämänrytinsä. Kokemuksen mukaan tällainen järjestys johti usein rappioilmiöihin.

Jumalan kaltaiseksi kasvaminen

Luostariasukkaan elämän tavoitteet lähtevät ortodoksisesta ihmiskuvasta samoin kuin maailmassa elävän ortodoksin. Elämämme tarkoituksena on rukouksen, kilvoittelun ja katumuksen kautta löytää tie kohti Jumalaa. Ideaalisena tavoitteena on Jumalan kaltaiseksi kasvaminen, mistä kreikkalaiset käyttävät käsitettä *theosis*, jumaloitumi-

nen. Luostarissa kilvoitteleva munkki pitää johtotähdenään evankeliumin lausetta: "Autuaita puhdassydämiset: he saavat nähdä Jumalan." (Matt. 5:8)

Menneinä aikoina profeetoille ja pyhille isille välittyi kilvoittelun kautta Pyhän Hengen viisautta asioista, jotka ovat ihmisjärjen käsityskyvyn tuolla puolen. Näin syntyi kirkon opin ja tradition rakennuskiviä. Myös joillekin nykyajan ihmisille, jotka ovat kilvoitelleet sydämen puhtauden saavuttamiseksi, on suotu armo vastaanottaa hengellistä viisautta. Sen avulla he voivat ohjata muita ihmisiä eteenpäin hengellisessä elämässään ja näyttää kirkolle suuntaa tämän päivän maailmassa. Tällaisia Athoksen kilvoittelijoita ovat olleet esimerkiksi pyhä **Siluan** ja vanhus **Paisios**, joiden elämästä kertovaan kirjallisuuteen varmaan moni lukija on tutustunut. Suomen kielelle on viime aikoina käännetty useista muistakin äskettäin eläneistä Athoksen kilvoittelijoista kertovia elämäkertoja.

Hengellisiä lahjoja

Jeesuksen rukous, eli miehen rukous, on yksi esimerkki niistä hengellisistä lahjoista, joita Pyhä Vuori on antanut ortodoksiselle kirkolle. Athoksella Simonopetran luostarissa vierailija voi pistäytyä luostarin lähellä olevassa luolassa, jossa aikanaan kilvoitteli Jeesuksen rukouksen puolustaja, pyhä **Gregorios Palamas** (k. 1359).

Athoksella kilvoittelee myös kaksi suomalaista munkkia. Isä **Prodromos** (Edelläkävijä) on toinen heistä. Kysyin häneltä, mikä on Pyhän Vuoren merkitys tänä päivänä. "Pyhä Vuori on hengellinen majakka, joka näyttää Kirkolle ja ihmisille hengellisen suunnan maailmassa", oli vapaasti muististani kirjoitettuna hänen vastauksensa. ■

LUOSTARIPALSTA

Talvielämää luostarissa

U seimmat ihmiset tuntevat Lintulan käytyään siellä kesällä. Mutta millaista on elämä luostarissa talvikaudella turistisesongin päätyttyä? Pietarin **metropoliitan Vladimirin** vieraillessa luostarissa syksyllä sisaristoa huvitti, kun hänen lähes ensimmäiset sanansa olivat: "Älkää vaipuko epätoivoon!" Matka Kuopiosta metsien ja taas metsien halki sai hänet varmaan tuntemaan, että hän oli tullut jonnekin asu-mattomaan korpeen, missä pieni joukko nunnia sinnittelee pysyäkseen elossa. Kun hänelle oli esitelty luostaria ja sen toimintaa, hän epäilemättä tuli toisiin ajatuksiin.

Arvoitukseksi hänelle taisi kuitenkin edelleen jäädä, kuinka luostarissa voi olla maitoa, vaikka siellä ei ole lehmää! (Vastaus on yksinkertainen: Valion auto tuo.)

Vaikka luostarin pihalla on hiljaista ja siellä saattaa hyvällä onnella törmätä ainoastaan potkuria työntävään äiti Varvaraan tai johonkin hiihtävään nunnaan, luostari ei suinkaan ole vaipunut talvihorrokseen vaan toimii täydellä teholla.

Igumenia Marina täytti 75 vuotta.

Kuva: Petter Martiskainen

Tuohuksia synty vauhdilla

Ensinnäkin talvikaudella tehdään kaikki koko kirkkokunnan tarvitsemat tuohukset. Tehdas hurisee neljänä päivänä viikossa ja työllistää neljästä viiteen sisarta. Tänä vuonna tuohuksia on syntynyt vauhdikkaasti, koska koneet ovat toimineet ilman ongelmia. Hiljattain tosin todettiin, että uusi erä sydänlankaa onkin liian ohutta ja katkeilee valmistuksen aikana helposti. Nyt on työssä edessä pieni tauko,

kunnes lanka saadaan vaihdetuksi. Mutta syyttäkää vain rauhassa tuohuksia! Niitä on runsaasti varastossa.

Kangaspuut paukkuvat

Talkoolaisten talosta kuuluu talvisaikaan kangaspuiden pauke, kun sisar **Magdalena** kutoo siellä räsymattoja kesämyyntiin. Matonkuteiden leikkaaminen onkin kesällä ollut monen talkoolaisen sadepäivien työtä. Rukousnauhoja, nukkeja, sukkiä ja nyp-lättyjä liinoja syntyy keljoissa sisarten taitavissa käsissä. Sisar **Katariina**, jonka vastuulla kesällä on luostarin kahvio, hiljentyy talvella suurta keskittymistä vaativan kirkollisen kultakirjonnan opetteluun.

Matkamuistomyymälän takaosassa toimii äiti **Nektarian** ikonien lii-mauspaja. Ikonimaalauspiiri kokoontuu ja ikoneja maalataan sekä piirissä että jo oppinsa saaneen sisar **Julianan** keljassa.

Tietokoneen ääressä istuu äiti **Kristoduli** kuin myös äiti **Ksenia** sen min-kä kynttilätehtaalta ehtii. Siinä syntyy pyhien elämäkertoja, esitelmää ja kirjojakin. Äiti **Kseniaa** työllistävät lisäksi venäläisten ryhmien opastukset, joita etenkin joulun tienoissa oli runsaasti. Tietokone on tärkeä työväline myös äiti **Johannalle**, joka toimii kesät talvet luostarin kanslistina, samoin kuin äiti igumenialle, joka huolehtii luostarin kirjeenvaihdosta.

Kesällä luostarin keittiössä hyörivät ammattikeittäjät, ja moni talkoolainen on toiminut tiskaajana. Talvikaudella keittiöpuoli on kokonaan sisariston omissa käsissä. Yksi sisar toimii viikon kerrallaan keittiöapulaisena, kun taas keittäjäsisar vaihtuu joka päivä. Äiti **Evangelia** leipoo kirkkoleipiä, huolehtii ruokatarvikkeiden tilauksesta, sääasemasta ja lintulaudasta, tekee pieniä lumitöitä. Suuret lumityöt kuulu-

vat isä **Hermanille**, ja ne tehdään traktorilla..

Marinan syntymäpäivät

Syyskauden suurtapaus oli **igumenia Marinan** 75-vuotissyntymäpäivät joulukuun 2. päivänä, joka on myös **arkkipiispa Paavalin** kuolinpäivä. **Arkkipiispa Leo**, **piispa Arseni**, lukuisat papit, kanttorit ja kuorolaiset juhlistivat päivää ja etenkin jumalanpalvelusta, johon paitsi monen vuoden toivotuksia syntymäpäiväsankarille kuului myös muistopalvelus arkkipiispa Paavalille.

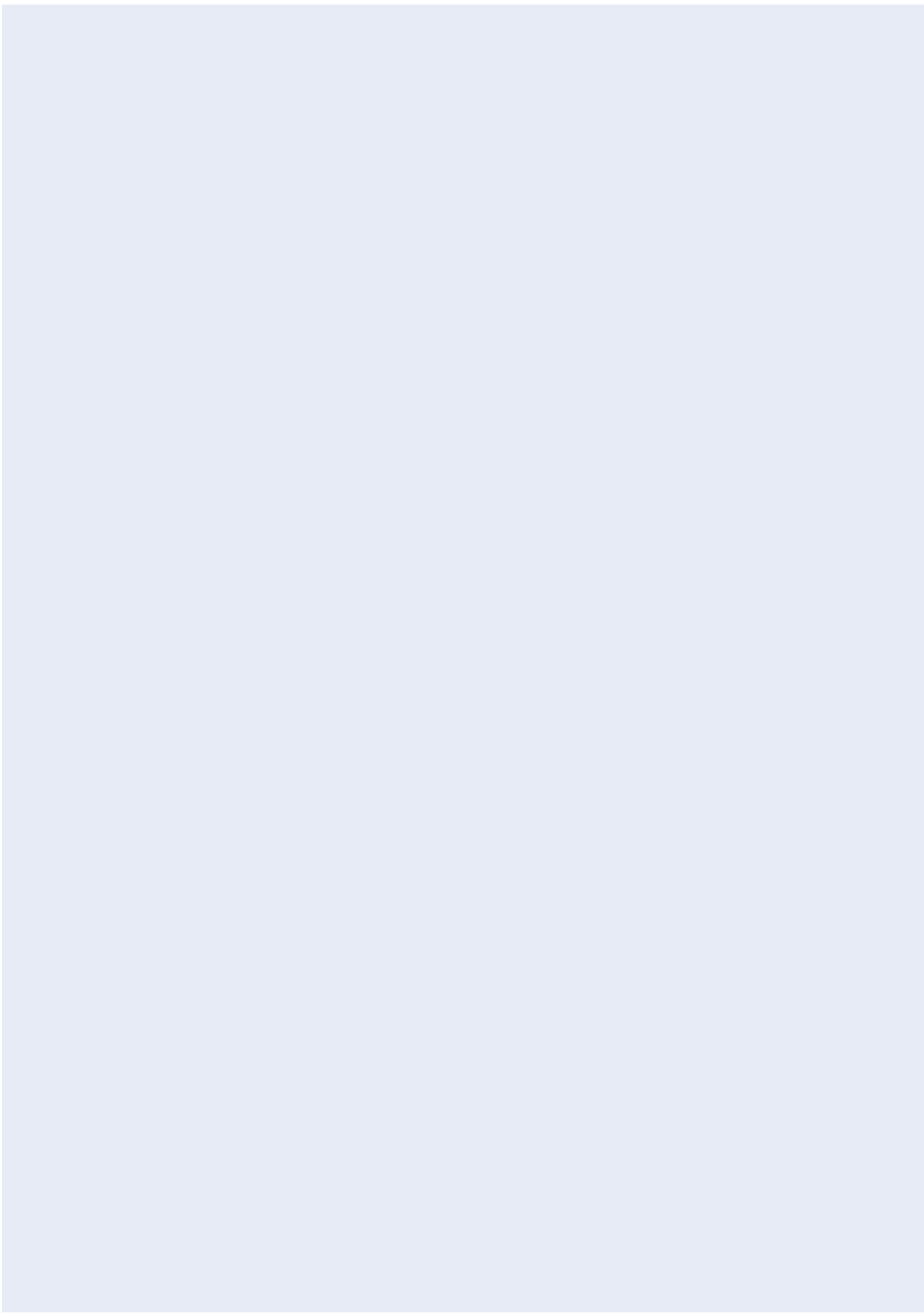
Iisak Niniveläisen Kootut teokset

Hengellisessä elämässä suurtapaus koko kirkkokunnassa ja etenkin luostareissa on ollut pyhittäjä **Iisak Niniveläisen Kootujen teosten** ilmestyminen vähän ennen joulua. Suomenkielinen laitos on laajin kokoelma tämän Iisak Syyrialaisena paremmin tunnetun isän tuotantoa, mikä koskaan on ilmestynyt länsimaisella kielellä! Käännös suoraan syyriasta on munkki **Serafinin** suurtyö, julkaisijana on Valamon luostari. Turhaan ei kreikkalainen isä **Hieronimos** sanonut rippilapsilleen: "Jos teillä ei ole rahaa ostaa Iisak Syyrialaista, hankkikaa ne vaikka kerjäämällä!" Vaikka kirjoittaja olikin erakkomunkki, suuri osa opetuksista sopii kaikille. Vai mitä sanotte esimerkiksi seuraavasta: "Ole pelastaja, älä kostaja. Ole rauhoittelija, älä vikojen etsijä. Ole sovitteleva, älä nuhtelija. Ole puolustaja, älä syyttäjä."

Lintulan sisaristo toivottaa kaikille siunattua ja antoisaa suuren paaston aikaa.

Nunna Kristoduli

Athosvuoren tapahtumia Suomessa

Tule mukaan tutustumaan Athosvuoren ortodoksisen perintöön!

- Tampereella 26.2. sovintosunnuntaina seurakuntapäivässä **Rolf Hernberg, Jukka Laaksonen** ja **Pertti Ahonen** kertovat tuoreita kokemuksiaan Athokselta.
- Tampereella TI 7.3. klo 18 opiskelija **Jaakko Olkinuora**: Bysanttilainen kirkkolaulu Athoksella. Valamon ystävien järjestämä yleisöilta Nikolainsalissa.
- TO 23.3. klo 14.15 professori **René Gothóni** Helsingin yliopistosta: Enkelielämää Athoksella – tarua vai totta? Tampereen yliopiston ekuumeeninen kappeli Pinni B V kr., Kanslerinrinne 1.
- Tampereella SU 14.5. Pyhän Andrean skiitan igumenin, **arkkimandriitta Efraimin** vierailuun liittyvä akatistos klo 18 kirkossa ja tätä seuraava ilta Nikolainsalissa.
- 19.-21.5. Rukous ortodoksisessa kirkossa – seminaari Valamon kansanopistossa. Tiedustelut ja ilmoittautumiset, puh. (017) 570 1400; valamon.kansanopisto@valamo.fi
- Helsingin taidemuseon järjestämä Athosta esittelevä näyttely Helsingissä Tennispalatsissa 18.8.2006 – 21.1.2007.
- PE 18.8. kansainvälinen Athosta käsittelevä seminaari "Pilgrimage as a Dialogue" Tennispalatsissa Helsingissä.

Athosvuoren vanhus Gabriel.
Kuva: Rolf Hernberg